СВОБОДА
LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рік XIV. Скрентон, Па., Четвер 5-го Липня, 1906. Число 27. — Vol. XIV. Scranton, Pa., Thursday, July 5, 1906. No. 27

Вп. Пп. секретарі Р. Н. Союза.

Пригадую вам, що кождий член є обовязаний заплатити 25 ц. на покрите коштів Конвенції. Хто не заплатить до трех місяців, буде виключений з членів Р. Н. Союза. (§ 17. ст. Р. Н. С. и ухвала з VIII голов. Конвенції).

З поважанєм,
С. Ядловский.

НОВИНКИ.

НАЛЕНДАР.

Липень

5	Ч.	Евзевія. Юл.
6	П.	Агрипіни м.
7	С.	Рожд. Іоана Х.
8	Н.	5. по С. Февр.
9	П.	Давида преп.
10	В.	Самсона
11	С.	Кира і Іоана

Вийшла нова книжочка „Читальні“ ч. 26 за мѣсяць Юній 1906 п. з. „Через кордон“. Цѣна 15 центôвъ. Адресъ: Czytalnia, Box 353, Scranton, Pa.

П. Михайло Бабій, бувшій учитель въ Мікаду, Па., з'організувавъ въ Кліевландѣ, Па. руский хоръ пôдъ именемъ „Руский сьпівацкий Боян“. До хору належить 50 членôвъ. Вже невдовзѣ почнуть спѣвати. Є се перше руске товариство сего рода въ Кліевеландѣ. Сподѣемось, що пôдъ умѣлою рукою п. Бабія буде гарно розвиваеись.

Пишуть намъ зъ Едмонтону, въ Канадѣ, що дня 8-го Юнія була забава въ домѣ Я Б. при пивѣ и танцяхъ. У него живе 25 хлопцѣвъ, ну и пôдхмелившись посварились про одну молодицю и порѣзались; 4 покалѣченыхъ, а въ наслѣдокъ того арештъ, суды, адвокаты...

„Недѣля“ доносить, що о. А Годобая цѣсаръ именувавъ крилошаниномъ пѣвцемъ...

На будову руского народного театру у Львовѣ, въ Галичинѣ, зложили доси Русины 179,713,53 коронъ.

Перше число новои украиньскои газеты въ Росіи „Боротьба“ заразъ же й сконфісковано.

Въ Петербурзѣ выйшовъ третый нумеръ тыжневого журналу „Украиньскій Вѣстникъ“ пôдъ редакціею М. Славинського. Велику участь въ редаґованю беруть проф. М. Грушевській, проф. Д. Овсянико-Куликовській і д. О. Русовъ. Журналъ выдаеть ся мовою московскою, бо мае на метѣ знайомити московску інтелігенцію зъ украиньскимъ національнымъ питанемъ.

Голова волиньского „Общества грамотности“ д. П. Таранъ одержавъ дозвôлъ выдавати тыжневу газету „Голосъ Волынскаго Общества Грамотности“. Друкувати ся газета буде двома выданями: одно украиньскою мовою, а друге московскою.

Галицкѣ часописи доносять, що въ старôмъ краю не перевелись ще ворожбиты та ворожки. Темный нарôдъ горнесь до нихъ громадно за лѣками, платить за се солоно, а тѣ лѣки такъ помагають, що неразъ хорый скорше переносить ся на другій свѣтъ. Въ Америцѣ не лѣпше, бо коли въ старôмъ краю ворожбиты ведуть свôй бизнесъ тайно, то тутъ роблять се явно, а навѣть оголошують ся по газетахъ. „Правда“ москвофільска, що выдаесь буцѣмъ то для просвѣты руского народу въ Америцѣ, вже вôдъ довшого часу оголошуе бизнесъ однои ворожки. А треба знати, що редакторомъ „Правды“ е греко-католицкій священикъ и главный духовный управитель „Общества Русскихъ Братствъ“ — о. Обушкевичь.

В Форт Ворт, Тексас, тими днями віяв страшний циклон, і по дорозі захопив родину фармерску, котра вертала з ліса а складала ся з осьмеро осіб. Страшний вихор пірвав зі собою тих людей і ніс їх більше як чверть милї. Правдоподібно лиш наймолодша дитина помре.

Підчас страшної спеки, яка панувала в послідних днях, в Ню Йорку, понесло смерть від удару сонїшного десять осіб, а чотири збожеволіли. Найбільше гинуть дїти. Також і з иньших міст передовсім з Чікаґо і Пітсбурґа доносять про чисельні випадки смерти найбільше поміж робітниками в зелізних фабриках.

Недалеко Чадвік, Н. Й. вдарив ся поспішний поїзд з тягаровим, причім прийшло до страшної катастрофи. Шість пасажирів смертельно ранених, а дванайцять тяжко. Найтяжше ранений машиніст, котрий е умираючий. Причиною катастрофи було те, що поїзд був опізнений. Машина цілковито розбита.

В Потставн, Па. перед кількома днями відбуло ся весілє чоловіка слїпого і без рук з молодою вдовою. Молодий окалічів девять літ тому назад.

В Віліямсбурґу, Па. в тамошнім шпитали відбула ся цікава операція. Привезено там молодого 21 літнього хлопця, з трома ранами в серцю. Лікарі сейчас приступили до операції серця і здаеть ся, що хорий буде жити.

Перед кількома днями арештувала філядельфійска поліція Карла Канеґана за те, що так страшно побив свою жінку, що она в наслідок побоїв померла. Канеґана замкнено до вязниці, де він зі страху перед карою повісив ся.

В Мускодзи, Інд. Т. арештувала поліція 97-літного старця батька чотирнайцяти дітей, під закидом убійства вязничного сторожа, чого мав допустити ся перед сорока літами. Арештований відпирае ся всякої вини, мимо того що суд мае сьвідків, що то він поповнив убійство.

В Ню Йорку в ночи напав якийсь незвісний злочинець на дім, де мешкала одна родина, по тихо всунув ся до покою де спала донька тої родини і хотїв еї знасилувати, заложивши еї стричок на шию. Однак пробуджена дївчина мала еще на стілько сили, що наробила крику і побудила родичів. Ті поспішили еї чим скорше на поміч і хотіль зловити злочинця, але він вирвав ся з їх рук, перескочив через паркан і щез в сусїднім городї.

Зô всѣхъ сторôнъ Злученыхъ Державъ доносять про напады ніґрôвъ на бѣлй жѣнки, а въ слѣдъ за тимъ про линчоване ихъ.

Перед кількома днями пітсбурский міліонер То застрілив в Ню Йорку в Родовій реставрації тамошного архітекта Гвайта. Убійника сейчас зловила поліція і віддала в руки справедливости. Причиною убійства мало бути се, що архітект Гвайт від довшого часу переслідував жінку пітсбурского міліонера, бувшу акторку. Родина убійцї одна з найбогатших родин в Пітсбурґу докладае всяких старань, щоби суд увільнив винуватця. Брат убійцї сказав, що не пожалуе на адвокатів і сорок міліонів долярів, аби лиш увільнили убійцю. Адвокати боронять його на тій підставі, що він поповнив злочин під впливом хвилевого божевільля.

Перед пітсбурским судом веде ся тепер шкандальний процес міліонера Гатре, проти його жінки о розвід. Причиною розводу мае бути се, що жінка міліонера мала любовні зносини з фірманом ніґром, про що довідав ся ошукуваний муж з анонїмного листу.

Що-дня приходять звѣстки зъ Росіи про новй розстрѣлы, шибеницѣ, тюрмы, засланя въ Сибѣръ. Въ Оренбурзѣ батьки, матери, сестры й жѣнки политичныхъ арештованыхъ прийшли гуртомъ умовляти своихъ рôдныхъ покинути голодованя. Вони хотѣли обратувати житя дорогимъ для ихъ людямъ, и за се ихъ розстрѣляли козаки: двохъ убито, десять тяжко поранено и богато поранено легше.

А в Ризѣ 153 людей политичныхъ арештованыхъ били, били всѣхъ и декому дали по 200 й більше, до 600 ударôвъ.

Ґенералъ Дубасовъ, катъ робôтникôвъ пôдчасъ революціи въ Москвѣ, на котрого недавно виконано замахъ, збожеволѣвъ.

Голодъ въ Росіи. Зъ нещасливои зимы року 1891—92 почавши, рѣдкій рôкъ обходивъ ся въ Росіи безъ голоду. Кождого року то въ однôмъ мѣсци, то въ другôмъ неурожай усе бôльше руйновавъ и такъ зруйнованый уже добробутъ народу, вырывавъ десятки тысячь жертвъ. Не минуло це лихо и цього року: бôльшь, якъ 20 губерній по Росіи, не мають хлѣба, кôлька десяткôвъ міліонôвъ людей зъ голоду пропадають, простягаючи знеможенй, выхудлй руки по запомогу. И якъ попередныхъ рокôвъ запомоги нѣ зôдки не мае, бо урядъ селянамъ не помагае, анѣ не дае другимъ ему помагати, а самй селяне задля бѣдности свои не годнй собѣ помочи.

Въ Киѣвщинѣ та на Подôлю селяне збирають ся и радять ся про те, що имъ робити, щобъ мати кращй заробôтки. Вони рѣшили, що треба выбрати страйковй комітеты и тй комітеты мусять вызначати цѣны за роботу въ економіяхъ та на заводахъ.

Змовляють ся, щобъ за меншу цѣну нѣхто не мав права йти на роботу. Коли-жь такои цѣны не давати-муть, то страйкувати. Дбатимуть про те, щоб не було таких, що не зважають на страйкъ, а йдуть на роботу. Почнуть ся страйки мабуть на буряковыхъ плянтаціяхъ та на заводахъ.

Хто выплатить російскимъ селянамъ за руйнованя ихнього добра козаками. Земства мѣжь иншими обовязками повиннй выплачувати селянамъ и асекурацію за пожежѣ ихнього добра. Це такъ въ звычайнй часы. Але пôдъ часъ розрухôвъ селяньскй хаты почали надзвычайно часто палати. Сливе скрôзь, де побували карательнй отряды, вони нанесли селянамъ страшеннй втраты. Щобъ пôмстити ся имъ за пожежѣ паньских економій, начальники сихъ отрядôвъ запалювали цѣлй села и нищили все добро. Земства звычайно не могли выплатити такихъ страшенныхъ втратъ селянамъ и звернули ся до міністерства зъ заявою, щобъ урядъ самъ покрывавъ тй збитки, якй наробили його агенты. Бôльше пятьдесяти земствъ вдало ся зъ подôбными заявами до міністерства.

Якъ борять ся петербурскй робôтники зъ чорносотенцями. Робôтники невского району въ Петербурзѣ заманили въ порожню кватиру, мовь до хворого товариша, лѣкаря Дубровина, вѣдомого чорносотенца-організатора всякихъ боевыхъ чорносотенныхъ товариствъ. Загрожуючи йому неминучою смертю, вони вымагали вôдъ його записки до жѣнки, щобъ та выдала пôсланцеви книжку, куди були записанй адресы членôвъ чорнои сотнѣ. Докторъ мусѣвъ дати. Доставши сю книжку, робôтники по вказанымъ адресамъ одбирають одъ чорносотенцѣвъ револьверы й накладають на нихъ кару на корысть безробôтныхъ товаришѣвъ.

Народный Банкъ Райхмана перенѣсъ ся вôдъ 1-ого Липня на „Флядь“ пôдъ ч. 402 С. Вашинґтонъ евеню кор. Риверъ стрітъ, Скрентонъ, Па.

Повідомляю

всїх членів братства сьв. Івана Хрестителя відділ 25, в Trauger, Pa., що мітинґ брацкий відбуде ся 8-ого Юлія 1906 там де все. На тім мітинґу мае кождий член явитись під карою 1 дол., бо будемо говорити о змінах статута Союза.

Михайло Ющак, секр.

На Боевый Фондъ въ Галичинѣ зложили доси Русины замешкалй:

1.	въ Ню Йоркъ, Н. Й.	216.52
2.	„ Питсбургъ, Па.	196.45
3.	„ Нортгемтонъ, Па.	143.85
4.	„ Мікісраксъ, Па.	122.25
5.	въ Карнеґі, Па.	82.50
6.	Канадійцѣ (мабуть зъ Винипеґъ и околицѣ на Хлопский Фондъ)	95.76
7.	„ Алеґені, Па.	69.45
8.	„ Йонкерсъ, Н. Й.	51.55
9.	„ Ансонія, Конн.	46.12
10.	„ Едмонтон, Кан.	44.75
11.	„ Мікіспортъ, Па.	36.00
12.	„ Скрентонъ, Па.	33.75
13.	„ Фордъ Сити, Па.	32.00
14.	„ Бруклинъ, Н. Й.	26.00
15.	„ Правиденсъ, Р. А.	20.35
16.	„ Манор, Па.	20.00
17.	„ Болтиморъ, Мд.	19.10
18.	„ Філаделфія, Па.	19.00
19.	„ Чікаґо, Іл.	17.75
20.	„ Микаду, Па.	17.25
21.	„ Ботлеръ, Па.	16.25
22.	„ Дербі, Конн.	14.50
23.	„ Джерзі Сити, Н. Дж.	13.75
24.	„ Лорейнъ, О.	12.50
25.	„ Йорквилъ, О.	12.25
26.	„ Голийокъ, Мас.	10.95
27.	„ Елмайра Гайтсъ Н. Й.	10.55
28.	„ Елізабетъ, Н. Дж.	10.00
29.	„ Кенонсбургъ, Па.	10.00
30.	„ Ембрівилъ, Тен.	10.00
31.	„ Елмъ Валі, Кан.	10.00
32.	„ Монесенъ, Па.	10.00
33.	„ Реймі, Па.	7.65
34.	„ Бломфілдъ, Н. Дж.	5.50
35.	„ Какрейнъ, Кан.	5.00
36.	„ Монтріолъ, Кан.	5.00
37.	„ Савтъ Форкъ, Па.	5.00
38.	„ Ст. Луісъ, Мо	5.00
39.	„ Майнерсвил, Па.	5.00
40.	„ Калифорнія, Па.	4.50
41.	„ Стюартборнъ, Кан.	4.00
42.	„ Ванкуверъ, Кан.	4.00
43.	„ Білмаеръ, Па.	4.00
44.	„ Олифантъ, Па.	3.00
45.	„ Ґлендайв, Монт.	3.00
46.	„ Портъ Гені, Кан.	2.50
47.	„ Торонто, О.	2.20
48.	„ Донморъ, Па.	2.00
49.	„ Принстонъ, Id.	2.00
50.	„ Сифтон, Канада	1.80
51.	„ ГайдъПаркъ, Мас.	1.50
52.	„ Донкиркъ, Н. Й.	1.50
53.	„ Шамокинъ, Па.	1.00
54.	„ Гілда, Ва.	1.00
55.	„ Кенморъ, Кан.	1.00
56.	„ Мт. Кармелъ, Па.	1.00
57.	„ Сифтонъ, Кан.	1.00
58.	„ Форт Ендрюс, Масс.	1.00
59.	„ Оксфорд Форнес, Н. Дж.	1.00
60.	„ Вилксбари, Па.	1.00
61.	„ С. Омага, Неб.	1.00
62.	„ Гавстон, Тексас	1.00
63.	„ Вестлі, Канада	0.75
64.	„ Етелбертъ, Кан.	0.70
65.	„ Роч Персі, Канада	50
66.	„ Винипеґъ, Кан.	0.50
67.	„ Стонволъ, Ман.	0.50
68.	„ Ґлестонъ, Н. Д.	0.50
69.	„ Летелієръ, Кан.	0.25
70.	„ Колменъ, Кан.	0.25
71.	„ Шандро, Кан.	0.25
	Разомъ	$1675.05

Всїх гроший на Боевий Фонд в Галичинї зібрано доси в Північній Америці (Спол. Державах і Канадї) враз з тим що дав „Союз“ $1,675.05.

М. Беля.

„Патріот“.

— Подуріли, чи що, ті Українці? Де лише обернеш ся, то не вчуєш нічо, як „господине давайте!“ — Давайте на „Р. Н. Бурсу“, давайте на „Р. Н. Фонд“, давай на „Р. У. Партію“, давай на „Боєвий Фонд“ в Галичині! А до кроть сот міліонів рогатих чортів! Щож то знова?! „Давайте“, балакає тобі який небудь вітрогон, „бо ви маєтний чоловік... маєте“, каже тобі „свій сальон, свій дім.. а там за морем братя“, каже ти: „кров проливають, помочи матеріяльної треба їм, повиннисьте господине жертвувати пару центів...“ „Незабуваймо на вітчину“, плете тобі який небудь зайдисьвіт, не забуваймо про братів, котрі борють ся о свою і нашу волю“. А фрас би напав на тих радикалів! Чого вони ще не повимисляють?..

Так толковав собі оден з „твердыхъ патріотовъ“, по прочитаню статї п. з. „Патріоти, де ви?“ в недавнім числї „Свободи“. А що була се журба не аби яка для твердого патріота, проте усадовивсь вигідно на „софці“ в своїм офісї і бурмотів невдоволений дальше.

— Знать бувбим чоловіком дурним як сомар, если бим на такі дурниці давав гроші. Бо і нащо? — на якусь там Україну? А що менї за користь буде в тої України або вітчини? Нема дурних, спомагати там кого-небудь! Впрочім, хто менї в чім поміг? Живем в старім краю, то ми еґзекутник остатню корову витягнув за податок, Жиди прогнали з хати за довг, біда коло чоловіка аж пищала вокруг, а чи помогла менї годї що тая вітчина, котру менї в Америцї так захвалюють? Прибувем до Америки, а що при Божій ласцї прийшлось до якого такого маєточку, за що Господу моє „благодареніє“, то маю зараз моєю працею з ким дїлити ся? А хто менї дав що даром? А до мого маєтку кождому зась!

— Що мій спільник, з котрим заложилисьмо салон, був дурак, бо боявсь і одного келишка води доляти до „віски“, то збанкротував..., а я відкупивши той салон сам проваджу і до днесь уцтиво... та що Господь Бог, за що Му моє благодареніє, благословить... то і до того кождому зась!

Тут „патріот“ потягнув порядно зі склянки „пилзнера“, простягнувсь вигіднїйше на своїй „софцї“ і бурмотів під носом дальше.

— Треба бути остатним дураком, щоб голосити подібні теорії... Бо і щож менї з такої вітчини, в котрій лише голоду і холоду чоловік зазнав?.. У мене там вітчина, де менї лїпше, а що в Америцї менї щасте всьміхнулось, то тут моя вітчина, другої не хочу і на жадні „фонди“ грошей не дам! Впрочім себто я мало „жертвовал“? За свої гроші спровадивем сьв. Євангеліє аж з Будапешту! Купивем два сьвічники на престол до місцевої церкви... І хто менї тут зьміє закидати, що я не патріот?! А що тут нема вже від року сталого сьвященика, то і до того кождому зась!.. Міг остатнїй „поп“, котрий тут був, зараз по своїм тут прибутю не скликувати якихсь там віч і організувати „Союз“... А до того, фрас би го улапіл, „тикав“ менї, що нарід розпоюю й здираю — том го з порохії вишмарив, бо я тут бос...

І тут „твердий патріот“ знов потягнув порядно „пилзнера“, закурив сьвіже, „гаваньске“ сиґаро, пустив кілька димів і з вдоволенем приглядавсь пючим Русинам, що гостились при його „барі“.

Якийсь час приглядавсь своїм „гостям“ мовчки, а що весняне сонце зачало сидячому патріотови допікати крізь вікно, то велїв „бартимброви“ відчинити вікно, і подати собі сьвіжого „пилзнера“, і холодячись пивом вдоволений бурмотів:

— Ось менї вітчина! Про другу й чути не хочу...

Коли „патріот“ кінчив остатні слова, на подвіре увійшла його власна свиня, а що була собі тучна і також еї „в салї пекло“, тож давши нура в болото аж по самі вуха, зачалась відтак перевертати в болотї з боку на бік та з вдоволеня рохтати, притакуючи свому панови, що і вона є такої самої гадки, що еї пан, — коли наїсть ся...

А. Ковак.

Вірно робив...

Купка людей робила між густим і високим сосновим лїсом на желїзничій дорозї.

Сонце оперувало перерізом лїса і парило до нестями,

Дехто шуфлею пісок кидав поміж „тайзи“, дехто хитаючись немов піхаючи на ступі — „темпує“, підбиває пісок під „тайзи“ і т. д. Трошка дальше напеcould оден схилений — дивить ся на „релю“, щоб рівно яла, а низше него підіймають „треку“.

Під горбом в холодї сидать — надутий „бос“, з під лоба дивлячись пильнує, щоб робота добре йшла, та від часу до часу щось моркотить під носом.

Піт заливає кождому очи, а в'ївшись — гризе, кусає... Той руку піднесе та шморгне рукавом по чолї і ще гірше затре очи; потім біжить до фоси, в котрій повно дощевої води, вмиває очи і знов робить. Дехто кавалком червоної хустини втираєсь — кождий обслугуєсь чим може.

Рвались оден наперед другого та все борше та борше. Звичайно лише ґрінори... а була там більша часть і пристиглїйших, та з Русинів щось лише два, а то в більшости — Англики.

— „Отой!“ показують на одного, що дуже пер ся з цїлої сили та все наперед, так що здаєсь аж іскри сиплють ся з під его шуфлї, так дуже нею кидає. „А то нещасте“ відзиваєсь хтось. „Ще запалить ся чоловік! Гей чоловіче, помалу! І на завтра трохи сили лишай...“

Єму піт цюрком спливає по лици. Він на нїнащо не вважає, він вірно робить... Він боїть ся, щоб его не „сквітував“... з роботи.

Люде гійкають на него. Він трохи поволїйше робить та, та — не минуло пів години — забув, що ему казали. Гроші в переваві... З жаждою почав думати о грошах і тим скорше робити; на нїщо не зважає і — робить, із всїх сил робить...

За кождою киненою шуфлею піску, ему стоїть доляр і пятьдесять центів... перед его очима.

„Доляр пятьдесять центів... то значить: на наші гроші е сїм і пів корони. Що за сума! Незмірена сума... От якби жінка знала, та тоб гордувалась, що еї чоловік таку суму бере. Наш окоман більше не бере. Та що окоман! „Сендзя“ більше не має на день... Правда, що тяжко робити... о тяжко... але... Ей, то то я стану богачем, як пороблю ту цїле лїто...“

І ему перед очима розстелилось довге поле, котре він купить. І десь він вже на тім поли за плугом ходить, а конї як змиї! А за ним і голїнаний бузько отамане... а жайворонки сьпівають — здаєсь розбивають ся до хмар так цюркочуть... Аж усьміхнувсь сердега...

Нараз задзвонило ему в ухах... „Що се?“ — питаєсь. В очах потемнїло, руки его флеґматично устали і він повалив ся, влучений ударом сонця на пісок, а его шуфля лїниво висунулась ему з рук... Жаль, що вже не допече шерсткому піскови...

Єго відливали зимною водою і занесли до кари. Перед полуднем він нідчуняв, помацявсь за голову і застогнав...

І знов побачив перед очима доляра і пятьдесять, а чорна бинда поля розстелилась в далеку просторонь; а там — на кінци тої бинди, показались — клячучі жінки і дїти.

— Молись за здоровле тата...

Робітники забрались по обідї до роботи і розмавляючи неоден розказав неодну подібну пригоду. Вони робили а на тім... зійшло до вечера.

Він стогнучи лежав цїле пополудне, а по тім ще дві недїлї вилежав в карі; лише мухи жалїбно бренїли коло него, як нїкого не було. Мабуть і муха пожалує в прикрім положеню.

Вражіня з Westfield, Mass.

— Ну, того то уже носить, якогось сина! — подумає собі неоден з наших читачів, — не може нїгде місця загріти, лиш уганяє — кат зна' за чим.

Але даруйте, пов. читачі, єй Богу, даруйте! Бо то не моя в тім вина, що з нашого рідного краю до Америки так далеко, і що проїхавши такий шмат дороги, так вже до тої їзди привик, що годї ще й тепер на місци всидїти... Кортить по просто чоловіка, щоб конечно десь переїхатись. Але на сьвітї здаєсь усьому буде колись конець, тож і моя їзда скінчить ся і то мабуть в недовзї, хоть би через се, що й менї остатними часами щасте якось не дописує... Послухайте!

Захоче ся тобі чоловіче забавитись в лїтерата, то значить напишеш яку допись до нашої „Свободи“, ого небоже! то рівночасно з дописею шли такой і по шкіряний мішок де до гарбарні на свої кости... Голїочане покажуть тобі як маєш і о чім писати. Переїдеш ся де на другі „кон три“, й там чекає тя если вже не ґуз... то сплюгавлять тя, що й сам себе не познаєш.

Отримав я лист слїдуючого змісту.

„Приїзджай! Надоїла менї уже досить та Америка, най в нїй подібні тобі сидять... Розумієш? Від'їзджаю до старого краю, дня того а того, о годинї тій а тій, шифом таким а сяким. То если хочеш мене ще тут видїти, приїзджай!

Твій М. С.“

Знова нова подорож, подумав я собі — і приладивши потрібні річи, се є кілька чисел „Свободи“, пару книжок, і по двогодинній їздї „карою“ бувем уже в Вестфілд.

Містечко се невеличке, але положене в дуже гарній місцевости. Оно майже губить ся посеред тр хи не відвічних дерев, котрих росте тут дуже много, а прегарні домики можних Вестфілдчан виглядають неначе зачаровані палати з казок „Тисяч і одної ночи“. До сего додайте розцвилі бзи й живоплоти, щебіт ріжного рода птиць, і майже на кождім ґаночку тих домків з книжкою в руцї молоденьку Miss...

В самім місточку рух не великий, усього дві чи три „ґросернї“, щось з вісім “кенди-сторів“, два склади з ріжними фармерскими знарядами, оден з одінем, ну і щось около десять салонів, бо прецінь не заперечите менї, що і старий, зимний Єнкі, котрих тут жиє богато — хоть удає що зараз від свого уродженя належить до анті-алкоголїчного товариства, в практиці, коли нїхто не видить, жлопне як то кажуть й сам „чудового“ Женева джіну, аж му око збілїє... і опісля сьміесь в кулак з легковірности свого ближного.

Фабрик тут нема богато, дві желїзних фандри, одна до виробу „моцних“, „ґварантованих“ байсиклїв, то знач. таких, на котрих можеш скрутити карк єли не собі, то можеш переїхати ним кому-небудь хотьби по животї — а не поломав би ся... Є тут також щось зо три фабрики до „фабрикацїї“ батогів... з чого можна догадатись, що Вестфілдчане розуміють ся тільки на промислї, що Мошко на свинях. Майже в цїлім цивілїзованім сьвітї учені згідно кажуть, що кара тїлесна шкідлива не тільки для двоножних, але і чотироножних божих сотворінь, тимчасом Вестфілдчане і дальше фабрикують батоги і то як чувем, по кілька тисяч штук денно! Не дочекалиб вони і з такою їх фабрикациєю.

Але що найгірше не сподобалось менї тут, то се погане жоване тютюну.

Ой жовуть, жовуть, кажу вам, той тютюн, ті Вестфілдчане, попросту заїдають ся ним як корови сїном, а як плюють! Та Бог з ними, але переходивем вулицею — так сплюли ми черевики і камизельку на животї, що щасте велике і то від Бога, що не насув ся менї тодї під руку кавалок якої бомби, бо тодї хто знає, чи не висадив бим де з половину їх міста у воздух враз з їх проклятою „чувінґ табакою“. Ось до чого моглиб довести тут люде чоловіка?... Але най їх там!

Як переконавем ся, то найшлаби ся спора жменя Русинів і тут, але щож — чи має хто на чолї написане що він Русин? Заговори до котрого, то відразу такой і на черево кладись від сьміху, як почне крутитись, та викривляти губу паплючи руско-польским жарґоном... Але „свойов 'дроґов“ він Поляк і баста!

Тож до часу в котрім і тут Русин з гордістю буде признаватись до свого народу, думаю ще мабуть так далеко, — як далеко маломy повзаючому слимакови зрівнатись з чистої крови арабским конем.

Михайло Беля.

Дописи.

З Lower Fort Garry, Man.

Наші канадийскі патріоти знов пробуджують ся і зачинають плакати над моральним упадком руского народа в Канадї (в 24 ч. лїберального органу), а навіть кажуть, що треба би скликати в сїй справі віче! Не знати, чи в них направду відзиваєсь совість і хочуть жаловати за гріхи і поправити декотрі блуди поповнені сьвідомо на тім народї, чи може, як звичайно, зачинають вже завчасу хорувати на передвиборчу манїю і мовляв треба би з сего кінця зачати. Бо хоч до виборів ще далеко, але ґазда приряхтовує завчасу рілю під засів!

Здаєсь, що се друге більше правдоподібне, бо ми вже навчені з досьвіду, що звичайно перед виборами патріоти зачинають свою роботу і підсувають ся близше до народу, під ріжним плащиком залежне від того якої краски нарід більше уживає.... Є навіть і такі що не встидають ся тепер признати що они Русини, хоч цїлий час були здалека від того народу і нїколи і нїчим не причинили ся до морального піднесеня сего народу; але навпаки дїлати єму на шкоду, бо се була вода на їх млинок!

„Скликати віче“, каже патріот, „а і уряд не відмовить нам своєї помочи до викорінення піяньства!“ Славно! на який проект здобув ся патріот! Певно, що уряд нїколи не відмовляє робітникови своєї помочи, як полїцейских палок, арештів, стягане грошевих кар, а і других ще помочий, котрими звичайно обдаровує і ратує моральність робітника.

П. патріот, ви троха задалеко загнались в своїй фантазії! Вам треба знати, що жаден уряд не стараєсь викорінювати піяньство, але дїлає впрост противно, і то не тільки австрийский але кождий другий уряд стараєсь піяньство найбільше підтримувати, бо з піяньства держава тягне дуже великі доходи. Єслиб ряд хотів, щоби люде не піячили а були тверезі, то на те він не потребував би великих заходів, але заказав би виробльовати всякі горячі напитки, котрі суть зі шкодою для людскости і справа скінчена! Але бачите того ряд ще нїгде не зробив; отже і в Канадї від ряду неможна того сподїватись. Люде котрим справдї лежить на серцї добро свого народу старають ся сей нарід просьвіщати, закладаючи ріжні товариства, просьвітні видавництва, дають відчити на ріжних зборах, і стоять близько того народа завсїгди і повсюда! Але чи так дїєсь у нас в Вінїпегу?

Нї! у нас цїлий час ви за того хлопа не хочете і чути, завсїгда тримаєтесь від него здалека, щоби хтось з чужих, борони Боже, і вас не зачислив до Ґалїшенс — виж прецїнь інтелїґент!

А наші видавництва? Змушують нас завсїгда брехати і робити білим те що чорне як ніч. Інформують нас наперед які дописи маємо присилати до Кан. Фарм., і пр., що нам в Канадї з ласки лїбералів добре як в раю, що акер видає сто бушлїв пшеницї т. д. і т. д. чи таким чи-

ном ми богато можемо просьвіщатись? Та се вам не заваджуе сьпівати „Ще не вмерла Україна“ а таку рабску газету як „Канадийский Фармер“ називати единою україньскою поступовою газетою в Канаді!

Чи не есть се образою для всього україньского народу, того народу, котрий жертвуе свое жите за свободу? А таке дранте хоче і тоту свободу, котру чужі люде вибороли і окупили своею кровію доптати ногами! Каже нам кадити перед капіталістали лібералами, бо, мовляв, они наші добродії они нам Русинам дуже прихильні і т. д.

Питаюсь, що ліберали доброго зробили для робучого народу? Що пустили нас до сего краю? Се брехня, бо іміграція тяглась до Канади ще за консервативного ряду, лиш не така масова як тепер, бо хтож в той час хотів зі Сполучених Держав тут імігрувати, коли в тот час тамошний ряд сам потребував імігрантів і роздавав красші землі ніж Канада тепер.

Що ліберальний ряд стоїть за масовою іміграціею, се більше лежить в інтересі капіталстів ніж в інтересі робучого народу. Як знаемо, многі компанії мають великі обшари своїх земель в Канаді, але они но богато варта сли будуть дармо лежати, тому доконче треба імігрантів, щоби розкупили їх землї і в той спосіб примножили їх капітали!

Ліберали не суть жадною поступовою партіею, але партіею капіталістів! Они нічо не зробили в користь народу! Тут під многим взглядом гірше навіть чим в Австрії, бо в Австрії кождий хто хоче може посилати свої діти до середних і висших шкіл безплатно, бо всї школи суть утримовані коштом держави, а тут робітник анї фармер ніколи не може дати своїх дітий до висших шкіл, бо тут висші школи лиш для богачів; они їх своїм коштом утримують (хоть і держава також в части помагае), а ти фармеру якбись хотів свого сина дати до висших шкіл, то таку таксу тобі вложать, що ніколи не зможеш еї оплатити, бо 12 до 18 дол. в місяць за школу, а тепер стількиж за харч і т. п. і деж біднійший чоловік годен на се стягнутись?

Отже висше образоване навіть для середно заможних людей в Канаді впрост неможливе. Таким чином ми від просьвіти відгороджені хиньским муром!

Ліберали дали лїси впрост знищити, так що Канада молоденький край, а в коротці лїса буде брак, бо нема найменшої опіки над лїсами зі сторони уряду!

Ліберальний ряд вправді хоче як найбільше імігрантів, і то фармерів а не робітників, але під дуже тяжкими услівями; прим. новий імігрант лишений собі самому і сли хоче вибрати собі землю що тягнесь тисячу миль, то мусить сам оплачувати всї кошти їзди, і в першім році зараз стягають з него податок грунтовий, хоть він немав ще і на цента доходу. До того ряд не стараесь о жадну (вже не говорю безпроцентову) пожичку, але хочби о позичку на малий процент в ратах на довшу оплату; як се робили инші держави, котрі потребували іміґранта на землю! Тут такий сьвіжий кольоніст зараз в початках упав в безодню капіталїстичних хитрунів і цїле жите працюе не для себе але для богачів. Для него лишаесь лиш глупа надія: „Е, потому на другий рік буде добре!“ І так аж до гробу зводить его надія, але не дочекаесь здійснення еї, бо капіталїст не дасть ему підняти ся в гору.

Здаесь, я троха відступив від річи; тут головно росходить ся о викорінене піяньства! Отже я пане патріот, сли буде віче, подаю також свій проект: Постарайтесь о як найбільше руских детективів і поліcменів, бо ті рідні знають в котрім місці найбільше брата болить, то в таке місце і цїлюють. Постарайтесь і то енергічно взятись до сего, щоб кождого середно образованого чоловіка вислати з Вініпегу до Британ Колюмбії, або до Каліфорнії, або сли же і там не повірять, то ужити всяких можливих способів, і захвалити їм планету Марс щобы лише конечно з Вініпегу виїхали, бо сли їх не буде то скорше буде можна „просьвіщати“ наш нарід.

І. Кунь.

З Ню-Йорку, Н. Й.

Москвофільске братство ім. Ів. Наумовича дало собі виробити статути „літературною“, се есть москвофільскою мовою. Декотрі члени братства протестували проти сего, але більшість їх переголосувала.

Бувший редактор „Правди“ продае попер...

Братство сьв. Андрея буде мати баль і театральне представлене 8-го Септембра 1906, въ ческій Соколовни на 71 улици. Будуть грати „Американьский Шляхтич“.

Бр. „Запороска Січ“ буде мати також баль і театр 15-го Септембра.

Той сам.

Зъ Лемковщины.

У насъ на Лемковщинѣ вже два тыжнѣ якъ дощь падае кождого дня. Минулого тыжня въ Четверъ, Пятницю и Суботу були великй зливы, такъ що лавы и мосты позабирало. Блѣхнарка, Ганчова, Усте Руске дальше на всхôдъ Ждыня, Лугъ, Гладышôвъ, Реґетовъ, Смерековець и другй села потерпѣли водь тои зливы. Воды зъ тыхъ сѣлъ Горлицкого повѣту зливають ся въ одну рѣку пôдъ Горлицѣ, Бѣчь, Ясло. Ся рѣка выступила зô своихъ береґôвъ и позаливала коло себе всѣ рôвнины; наробила школы на тысячѣ а тысячѣ. Збôжа озимй и ярину позмулювало. Коло дестилярнѣ въ Загôрянахъ була купа бочокъ на нафту, и всьо поплыло зъ водою пôдъ Ясло. Рахують, що бôльше якъ два тысячѣ бочокъ поплыло зъ водою.

Въ одномъ селѣ мѣжь Ясломъ а Фриштакомъ пôдчасъ великои тучѣ ишло 13 людей дорогою и хотѣли укрыти ся пôдъ дерево, но на нещасте грôмъ ударивъ и поразило всѣхъ, що тамъ укрывались. Богато вже неразъ було такихъ выпадкôвъ и повинна бути зъ того наука, щобы въ бурю пôдъ дерева не крылись, але люде на се не звертають уваги.

Сего року картофлѣ дешевй по 30 и 40 гелерôвъ чверть (бушель), и збôже не дороге. Дай Боже ще дочекати ся и бôльше такого року. Овочевй дерева не много тягарôвъ понесуть сего року, бо майже всьо псярчить ся.

Картофлѣ зъ другого ще не окопанй, майже ничь, бо черезъ два тыжнѣ непереривнз слота.

Роздѣле, 11 Юнія, 1906. *А. Пыжъ.*

Промова українського хлопського посла в Державній Думі в Петербурзї.

„Панове! Всї ви знаете наше хлопське жите з книжок і оповідань... Прийшов я тут, щоб росказати вам о наших намірах, стремлїнях і надіях... Поведу вас в темні кути мужицького житя, звідкіля і прийшов я до вас. Як выбрали мене до Думи, спитав я виборців: Братя! Що говорити менї в Думі? Чого домагати ся від неї? Відповіли: Іди в Думу, іди до царя і скажи: нам, хлопам не мож жити без землї. А говори так, аби всї, що там будуть, добре і кріпко то знали... Нехай дають землю, а як не дадуть науки, то і з землї для нас хісна ніякого... Земля наша ялова, а ми не зуміемо на ній господарити. Нас стати лиш на то, що Бога о урожай просимо, але, або не уміемо просити, або він не хоче нам помогти. Так сказали менї хлопи. Добре. Почали питать агронома. Слушно, — каже, — братя, учить ся вам треба. Не з'уміете коло рілї ходити... Любий пане! Землї нам бракуе... Ваша правда... Томужь то і не родить; ви еї виялозили. — Що нам робити? — Помогти в ніякий спосіб вам не можу... Ні способу ві средств не маю... Як то нема? Тілько літ платимо драчки а средств нема! — Спитайте земських. — Питаемо... — Всьо на школи пішло. Які там школи? Шпіхлїри, кажемо, е, але шкіл ніхто не бачив... Хто завідуе нашим грошем?... Земські власники, шляхта... Таж вони засїдають в губерніяльному земстві. А чомуж то наших нема? Вибрали ми одного нашого Литвинова; ґубернатор не затвердив. Показало ся, що Литвинов зле жие з поліціянтом, не на руку йому. Поліціянт шепнув слово шандарови, шандар начальникови повіту, а сей ґубернаторови. Так і не затвердили. Так то у нас усе бува. Я об тому у Думі поговорю... Такі то порядки... Самі хочемо дбати о себе, шляхти нам не треба... Питаю хлопів: що хочете ще сказати? Відказують: Іди до Думи і, як буде треба, умри за нас. Жебраком жив ти з нами, борони нас від кривди... От я вже і в Петербурзї... З ріжних сторін чую тепер, ти, брате, не дуже „тее“... Яке „тее“, питаю. А от що: розженуть вашу братію... Панове! Не вірте тому... Скажіть їм, що того не буде... Не знають вони, що Дума значить для хлопського люду... Як жиди очікували месії, так очікують хлопи Думи в надії на всякі добродійства. Дума то наша воля, наша сила, наша честь. Як!? розігнати еї? Того не зробити! Але як би то показало ся, знаючи хлопську душу, скажу вам! Історія не знае еще такого вибуху хлопського гніву, як буде у нас, наколи зроблять замах на представителїв мужицьтва.

Знаю, много е таких, що скажуть цареви: „Роспни Думу і осудять еї... Але деж Пилат? Хто підійме ся тої ролї! Наколи і хто на се згодить ся, то мусить обмити руки не в звичайній воді, але в людській крови. Ні, того бути не може. Еще одну сторону житя хочу вам тут показати. Говорю о попах. Обдирають нас. Уродиш ся, плати, занедужав, плати, хочеш оженити ся, плати. Умре брат, сестра, дитина, жінка — знова плати... Ходять по хатах і всьо забирають: муки йому дай, дай се, те, а всьо йому мало. Кажуть, що то за нашу глупоту. І знова питане: в який спосіб маемо помудрійшати? Шкіл нема. Як то нема? А школи реальні, гімназії, універзитети? То не для нас... У порога кождої ґімназії сторожить пес і харчить на хлопську дитину. А звідки хлоп візьме гроший на оплачене і утримане дитини? Таж преціньбез кубана і там не можна...

От ми хлопи, і думаемо, а чи би так держава не помогла? Може, а чи не схоче? Що? Не схоче? А хто нашу кров проливав в Манджурії, хто наші міліони утопив в Манджурії? На то гроші від нас брали, а на школи дати не могуть? Ні, жадаемо і мусять нам дати.

Оттак воно. Скажу вам, що жадаемо горожанської свободи, жадаемо прав. Тепер всюди шляхта, шляхта мае право... Не треба шляхти, всї однакі. Ми хлопи поговоримо о тім, і нас почують“.

Лист Г. В. Плеханова,

проводира рос. соц. демократів, до робітників:

„Товариші-робітники! Пишу до вас у такий момент, що важнїшого за його ще не було в житті нашого краю за останній час. Уряд під приводом міністра Горемикіна не згодив ся ні на одно вимагання Державної Думи. Він не дае амністії тим людям, яких він зве злочинцями, за те, що вони бороли ся за волю, не дае землї тому селянству, яке сам же призвів до тяжкого життя в убожстві. Що ж нам робити?

Ви повинні не зробити таких помилок, через які стала ся б велика шкода, якій може навіть не можна було б пособити. Не піймайте ся в сітку провокаторів! Сила уряду що-дня меншае, бо що день, то народ наш усе дужче впевняеть ся, що нічого не діждеть ся від ряду, опріче все нових та нових утисків. Уряд це бачить і хоче викликати вас на бій, поки він дужчий за вас. Не піймайте ся в сітку провокаторів, не зваблюйте ся промовами щирих, але нерозумних людей, що готові зараз же закликати вас до зброї. Взяти ся до зброї тепер — це значить неминуче програти справу.

Але це ще не все. Наш уряд, що організуе чорносотенні погроми і гнітить кожен плян вільної думки, не забороняе як найгострійше критикувати Державну Думу. Як ви думаете, через віщо він так робить? Через те, що хоче вашу працю повернути на користь реакції. Д. Горемикін собі каже:

— Революціонери нападають на Державну Думу, — це дуже добре тепер, як Думі доведеть ся зазмагати ся з нами через те, що ми не задовольнили її вимаганнів. Що більше втратить Дума повагу в народу, то менше буде народ її піддержувати і тоді лекше буде затулити їй рота, а як треба буде, то й зовсім її розігнати. А революціонерів я втихомирю потім кулеметами.

Товариші-робітники, ви неодмінно повинні не дати д. Горемикіну зробити так, як він хоче. Не зражайтеся тим, що в Думі верх узяли партії буржуазії. Не через те ненавидить Думу д. Горемикін, що в їй перевагу мае буржуазія, а через те, що буржуазія, якої в Думі найбільше, вимагае волї всїм і землї хлїборобам. Не проти буржуазії виступив д. Горемикін, а проти всього народу. Увесь народ мусить однодушно піддержати Думу. Всяке вагання в цьому випадкові було б не достойне нашого народу. Щоб добре бороти ся за соціялїзм, треба політичної волї. А щоб була в нас полїтична воля, мусимо не допустити реакційну партію зробити так, як їй хочеть ся.

Горе буде вам, горе буде всьому краеві, як що ви не звернете на це всю вашу увагу.

Щиро вам відданий

Г. Плеханов.

Осторога Русинам в Сполучених Державах.

Минувшого тижня втік з Вініпегу, полишивши тут много довгів, царославний батюшка, Ярослав Січиньский.

Зачуваемо, що поїхав до Пітсбурґ, Пенсилвенія. Нашим обовязком есть повідомити наших братів Русинів в Спол. Державах, аби мали ся на бачности. Сей батюшка дуже масненько говорить і обдурив тут наших Русинів більше як на тисяч долярів, пожичаючи гроші буцїм то на церков.

Русини з Вінніпегу, Ман., Канада.

„SVOBODA„
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"
часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:
Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ....$2 00
До старого краю на 12 мѣсяцѣвъ $3 00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ....$1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу" через Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львôвъ, а росийскѣ Украинцѣ через Книгарню „Кiевской Старины" Безаковска 14, Кiевъ.

Оплачувати газету треба всегда зъ горы.

Грошѣ треба посылати въ реджистрованôмъ листѣ, або через експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтаря або агента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не можемо грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA"
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щобы єго адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Девята Головна Конвенція „Руского Народного Союза".

Конвенція „Союза" після програми мала початись 25-го минулого місяця, але делегати і урядники стали з'їздитись вже 24-го, в Неділю. На стаціях желізничих витали їх місцеві комітетові і розміщували по хатах.

В Понеділок рано відбулось Богослуженє в церкви сьв. Івана Хрестителя. Відправлено Службу Божу за здоровлє живих, опісля панахиду за умерших членів „Союза", а що делегати з дальших околиць, особливо від Питсбурга, за для лихого получення желізничого не годні були рано наспіти — відложено перше засіданє Конвенції до пополудня.

Не будем на сім місци описувати докладно цілого перебігу Конвенції, бо протокол засідань конвенційних, який почнаємо друковати в „Свободі" і який опісля буде розісланий в формі брошурок поодиноким братствам „Союза", дасть їм вірний образ конвенційних нарад. Тут зазначимо лише важнійші постанови Конвенції і подамо загальну характеристику того руско-американьского „сойму".

Отже передовсім треба зазначити, що майже всі делегати, які брали участь в сій Конвенції були люде сьвідомі, розумні, люде серіозні, що прийшли на Конвенцію не для своїх личних амбіцій або баламут, але для того, аби наилїпше, після свого розуміня, причинитись до розвою своєї організації. На сїй Конвенції бачили ми також більше число як коли небудь людей, яких, завдяки їх праці над собою, треба звати справді інтелїгентними і поступовими. Тому і не дивно, що не було ще Конвенції „Союза" за цілий час єго істнованя, котра би велась так серіозно, розважно і спокійно, та могла похвалитись так далекосяглими результатами. Вправді величезна часть заслуги за се спадає на предсїдателя Конвенції о. Стефановича з Питсбурга, однак як о. Стефанович слушно при замиканю Конвенції завважав, ніякий предсїдатель не був би в силї перевести Конвенцію в так гарнім порядку, еслиб самі зібрані не були єму в тім помагали.

Послідна Конвенція „Союза" замітна еще й тим, що відбулась дуже скромно, без непотрібних а коштовних парад, музик, обідів, балів і т. п. Делеґати і урядники „Союза" вважали, що лїпше час і гроші втрачені на такі витребеньки ужити для добра „Союза", як на пусту формалїстику та малпованє других.

Ми сказали, що девята головна Конвенція „Союза" ухвалила много дуже важних річий і оно справді так є.

Вмісто дотеперішної сталої місячної вкладки по 70 центів, ухвалено розмет.

Посмертне „Союза" піднесено з 600, взглядно 900, на 1000 долярів. при чім дано можність біднійшим та самотним записуватись на пів посмертного, се є на 500 долярів.

Всякі запомоги в разі калїцтва і т. п. також відповідно підвисшено.

Утворено при „Р. Н. Союзі" сталий Народний Фонд, фонд бідних і резервовий.

В наслідок збільшеня праці головного секретаря, додано єму помічника, що має носити офіціяльну назву „писаря".

Поставлено виразно сформуловані жаданя до органу „Рус. Народного Союза" „Свободи" і управильнено правні відносини між організацією а сею часописею.

На Боєвий Фонд в Галичині ухвалив „Союз" з своєї каси $100.00.

Рішено принимати до „Союза" також канадійских Русинів.

Ухвалено видавати календар „Союза", якого ціна не перевисшала би 25 центів, а редакцією єго має занятись о. духовний „Союза".

За офіціяльну правопись „Свободи" і „Союза" принято, без одного голосу супротивлена правопись, якої уживають у всіх українських школах, книжках і часописах, себто правопись фонетичну.

Кромі сего принято ще много инших не менше важних ухвал, але навіть вже з того короткого зіставленя повисших постанов кождий може переконатись, що послідна Конвенція „Союза" була конвенцією реорґанізаційною, Конвенцією, що поставила „Союз" на тривких основах і запевнила єму будучність.

Єслиж до сего додати, що всі ті ухвали Конвенція передискутувала і приняла в дуже короткім часі, (в протягу 4 днів (так довго тревали офіціяльні засїданя) — то ще лїпше зрозуміємо заслуги учасників послідної Конвенції.

Уряд якому поручено дальше веденє справ „Союза" є слідуючий:

Стеф. Макар з Мікіспорт, Па. о. духовний „Союза";

К. Кирчів з Джерзі Сіті, Н. Дж., предсїдатель;

Іван Париляк з Тервил, Конн., заступник;

Семан Ядловский з Джерзи Сіті, Н. Дж., голов. секретар;

Денис Лабовский з Олифант, Па., писар;

Алексій Шаршонь з Шамокін, Па., касієр.

Радні: Теодозий Талпаш, Шамокін, Па.; Лев Моніта, Лансфорд, Па.; Михайло Беля, Голійок, Масс.; Матій Семенюк, Сейр, Па.; Андрій Овсак, Травгер, Па.; Ф. Поливка, Гейзелтон, Па.

Контрольна комісія: о. Лев Левицкий, Майнерсвил, Па. і пп. Осип Стеткевич з Шамокин, Па. та Стефан Калакука з Джерзі Сіті, Н. Дж.

На памятку девятої головної Конвенції „Союза" дали всї єї учасники відфотографувати ся.

Споре число телеграм і листів надісланих на Конвенцію свідчить також про заінтересоване членів долею „Союза".

Тепер коли „Союз" вступив на нову дорогу остає еще одна важка праця для его членів, а се старатись, щоби у нім згуртовати усіх сьвідомих Русинів американьских і в сей спосіб створити тут сильну руску орґанізацію, котра би була славою і гордощами заморської України.

Справозданє
з IX Головної Конвенції Р. Н. Союза, відбувшої ся в Скрентон, Па.
на днях 25—29 Юнія, 1906 р.

ДЕНЬ ПЕРШИЙ (25 Юнія).

О 9-ій годині рано відправив місцевий парох о. Яцкович торжественне Богослуженє в церкві сьв. Й. Хрестителя.

По Богослуженю оо. Дмитрів, Струтиньский і Левіцкий відправили Панахиду за померишми членами Союза, відтак о. Яцкович в імени парохії скрентоньскої привитав промовою всіх присутних делеґатів і побажав їм як найлїпшого успіху в нарадах над добром Союза.

Із церкви удали ся всї делеґати до салї під церквою, де мала відбутись Конвенція.

Предсїдатель Союза п. К. Кирчів розпустив всіх делеґатів до 2 ої годин по полудни, з тої причини, що многі делеґати з дальших сторін ще не прибули на Конвенцію.

О. 2-ій год. по обіді голов. предсїдатель Союза п. К. Кирчів вітворив Конвенцію, горячою промовою привитав всіх делеґатів і покликав на предсїдателя Конвенції о. Н. Стефановича і двох заступників пп. А. Овсака і Л. Монїту. Опісля вибрано двох секретарів для ведення протоколу а се пп. Ст. Калакуку і Т. Лабовского.

На внесене о. Дмитрова і о. Левіцкого було ухвалено, що лише головний уряд, делеґати і редактор орґану Союза, »Свобода« мають право бути присутними на Конвенції.

Внесене п. Лабовского, щоби і заступник головн. предсїдателя, п. С. Митренко міг бути присутним на Конвенції, не принято.

Вибрано 3 членовий комітет для провірення повновластий всіх делеґатів. До комітету сего увійшли: о. Н. Струтиньский, Т. Талпаш і Г. Онущак.

Вибрано виборчу комісію із 5 членів, котра має поставити кандидатів на урядників Союза. До сеї комісії були вибрані: оо. Н. Дмитрів, Ст. Макар, Ник. Струтиньский, пп. Ів. Париляк, Мих. Беля.

Вибрано комісію із 3-х членів для сконтрольованя всіх книг Союза і рахунків касових. До сеї комісії були вибрані: о. Л. Левіцкий, п. О. Стеткевич і п. Д. Мерена.

Вибрано 3-членовий комітет для перечитаня і поправленя нових статутів, оброблених п. С. Ядловским, щоб опісля ті справлені статути могли бути перечитані цілій Конвенції і кождий параґраф більшістю голосів принятий або відкинений. До сеї комісії були вибрані: Теодозий Лабовский, Стефан Радко і Мих. Поляк.

На внесене о. Дмитрова вибрано ще 5-членовий комітет для означеня чого Союз має вимагати від свого орґану на будуче і для означеня о скілько дотеперішний орґан Союза »Свобода« відповідав своїм задачам. До сего комітету були вибрані: оо. Дмитрів, Макар, Струтаньский, пп. Стеткевич, Беля.

Вибрано 2-ох репортерів, котрі мають подавати до анґлійских ґазет про те, що було раджено на Конвенції, і обяснити їм, що то є Руский Народний Союз. За репортерів були вибрані одноголосно: о. Н. Дмитрів і Ів. Ардан, редактор »Свободи«.

Слідувало відчитане імен делеґатів і урядників. Присутні на Конвенції були слідуючі:

Від. 1. О. Стеткевич 2 голоси, Т. Талпаш 1 голос.
„ 2. Ю. Хомяк 1 г.
„ 3. Т. Лабовский 1 г., Ю. Хиляк 1 гол., А. Гавриляк 1 г.
„ 4. Ст. Калакука 2 гол.
„ 5. М. Гук 2 г.
„ 7. К. Поступак 1 г., Дм. Капітула 1 голос.
„ 9. Г. Телеп 1 г.
„ 10. К. Горбаль 2 г.
„ 12. Ст. Радко 2 г.
„ 13. Т. Криніцкий 1 г.
„ 14. А. Валевский 1 г., як виділовий 1 г.
„ 15. Дм. Котелець 1 г.
„ 16. Ів. Поляньский 2 г., Л. Моніта 1 г.
„ 19. М. Турок 2 г.
„ 20. Ф. Щавиньский 2 г.
„ 23. П. Феш 1 г.
„ 25. М. Ющак 1 г.
„ 26. М. Ядловский 1 г.
„ 27. Ал. Круліковский 1 г.
„ 28. П. Хорват 2 г.
„ 30. Мих. Корінь 2 г.
„ 31. Григ. Датиняк 2 г.
„ 32. А. Овсак 2 г.
„ 33. Гавр. Онущак 2 г., Н. Олекса 1 г.
„ 35. Ів. Сопчишак 1 г.
„ 36. Ст. Милян 2 г.
„ 38. Ст. Мельник 2 г.
„ 40. Мих. Югас 2 г.
„ 41. Теод. Глива 1 г.
„ 42. Ал. Хованець 2 г.
„ 45. Мих. Поляк 1 г.
„ 46. Анд. Канюк 2 г.
„ 48. о. Ст. Макар 2 г.
„ 50. Теод. Лукачик 2 г.
„ 52. М. Беля 1 г.
„ 53. о. Н. Стефанович 3 г.
„ 55. Ант. Астряб 2 г.
„ 56. П. Каршневич 2 г., заст. від. 111, 1 гол.
„ 57. Дем. Мерена 1 г.
„ 58. Вас. Цап 2 г.
„ 61. Анд. Цінґель 2 г.
„ 62. Еміль Ватраль 2 г.
„ 63. С. Баль 2 г.
„ 65. о. Н. Струтиньский 1 г.
„ 66. Ів. Лазорчик 1 г.
„ 67. Г. Павук 2 г.
„ 70. Мих. Келичава 1 г.
„ 72. Ник. Ґалайда 1 г.
„ 78. о. Л. Левіцкий 1 г., Мих. Котляр 1 г.
„ 82. Іван Кіч 2 г.
„ 84. Іван Федан 1 г.
„ 85. Ф. Поливка 2 г.
„ 91. Фил. Кавалко 1 г.
„ 92. Ю. Крайківский 1 г.
„ 95. Ал. Хованець 1 г.
„ 96. Ів. Баґан 2 г.
„ 102. Мих. Чегінь 1 г.
„ 103. А. Суранович 1 г.
„ 104. Ник. Ваверчак 2 г.
„ 107. Мат. Семенюк 1 г.
„ 108. Ант. Шеремета 1 г.
„ 109. заст. С. Ядловский 1 г.
„ 110. П. Середницкий 1 г.
„ 119. Ів. Варґа 1 г.
„ 120. заст. С. Ядловский 1 г.
„ 123. Г. Мрикало 1 г.
„ 124. о. Нест. Дмитрів.

Предсїдатель К. Кирчів 1 г.
Секретар С. Ядловский 1 г.
Касієр А. Шаршонь 1 г.
Виділовий А. Семаницкий 1 г.
„ К. Кобан 1 г.
„ Ів. Париляк 1 г.
„ Ів. Сенько 1 г.
Контрольна комісія:
о. А. Уліцкий 1 г.
Мих. Турковский 1 г.
Ів. Воргач 1 г.

З повисшого показало ся, що всіх делеґатів було 72 а урядників 10, разом 82 людий з 120 голосами. Абсолютна більшість 61 голосів.

По перечитаню спису делеґатів і урядників була 15 мінут перерва, підчас котрої верифікаційний комітет переглянув повновласти всіх делеґатів.

Справозданє вер. комітету

Комітет заявив, що 3 делеґатів, іменно: Іван Баґан, Алекс. Круліковский і Петро Феш, не мають повновластий.

По короткій дискусії Конвенція приняла їх за правних делеґатів.

На внесене о. Струтиньского ухвалено, щоб перед слід. Конвенцією були розіслані блянкети (друки) для повновластий делеґатів, бо теперішні писані повновласти не зовсім докладні.

Вер. комітет поручає, щоб на слідуючій Конвен-

ції уряд конвенційний заняв ся верифікованем повновластий делеґатів.

Предсідатель Конвенції подае слідуючу увагу:

Понеже ся Конвенція мае зреорґанізувати Союз длятого протокол Конвенції мусить бути докладно писаний, щоб міг бути друкований, і за те секретарам Конвенції повинна назначити ся платня.

Конвенція ухвалила секретарам конвенційним по $10.00 за їх труд.

Ухвалено, що Конвенція буде провадити ся від год. 8—12 рано і від 2—6 вечером.

Дальше подав предсідатель конв. слідуючі правила:

1. Єсли котрий делеґат або урядник не появить ся на Конвенції точно о означеній годині без важної причини, буде караний на $1.00.

2. Котрий делеґат або урядник прийшов би пяний на засїданя Конвенції, тратить право забираня голосу на час засїданя і диету.

3. Коли говорить делеґат, не можна єму переривати.

4. В бесіді не можна оскорбляти другого на чести.

5. Хто не послухае упімненя до третого разу, втратить голос і право до диети.

Наступило читане телеґрамів і листу від редактора »Гайдамаків«.

Замкнено засїдане до другого дня.

(Дальше буде).

Телеґрами, котрі надіслано на IX. Гол. Конвенцію „Союза".

ANSONIA, CONN.

1. Поважані Делеґати і Отці духовні! Радьте над добром Руского Народного Союза і поставте го на високій степени, чого вам від серця желаю. Щасть Боже. — Іван Борошович.

2. Я серцем з Вами, Панове Урядники і Делеґати Руского Народного Союза; радьте на добро американьскої Руси. — Теодор Ціркот.

CARNEGIE, PA.

1. Честь Вам! „Свобода" до Питсбурґа; фонетика в „Свободі" і урядованю. — З. Ґовда.

2. Слава Делеґатам, котрі ухвалять рівне, справедливе право для всіх членів. — Уряд від. 83.

3. Привіт чесним Делеґатам. Бодай кроком вперед по дорозі справедливости і просьвіти.

За Руску Читальню, Ґавроньский.

CHICAGO, ILL.

1. Радьте праві сини Руси на поступ, добро і славу народа.

Тов. Русинів, Читальня Соломійчука.

CLEVELAND, O.

1. Братайте ся, катам в руки не дайте ся. На предсідатала поручаю чесного Дмитра Капітулу.

Михайло Бабій.

DERBY, CONN.

1. Радьте на добро Союза; змінайте стару систему платничу, а вробіть таку, аби Союз взростав не лише в члени, але і матеріяльно. Я духом з Вами. — Олекса Горбаль.

HOMESTEAD, PA.

1. Делеґатам IX Конвенції шле сердечний привіт і желае найліпшого успіху — Андрій Ґела.

JERSEY CITY, N. J.

1. Честь Вам, Панове Делеґати і Урядники Руского Народного Союза! Радьте для добра і слави руского народа і для слави нашої неньки Руси України. Союзови многая літа. — Андрій Сандович.

2. Панове Делеґати і Урядники на IX головній Конвенції Руского Народного Союза, сьміло вперед для добра Союза і американьскої Руси. Трикратне слава! Я духом з Вами.

Діонизій Голод.

JOHNSTOWN, PA.

1. Не допустіть Панове Делеґати, аби фалшиві патріоти бунтовали против інтересів Союза і орґану „Свободи". Привіт всім.

о. М. В. Бзлой.

KINGSTON, N. Y.

1. Із глубини серця засилаю Вам, Панове Делеґати Р. Н. С. многая літа. — о. Тимкевич.

McADOO, PA.

1. Слава і честь оо. Духовним і Делеґатам IX Конвенції. Працюйте для блага американьскої Руси.

Юлія Капітула.

2. Слава Делеґатам IX Конвенції. Поборіть врагов. Поручаємо Вам господина Д. Капітулу.

Церковна Рада.

3. Гура, Панове Делеґати! Працюйте враз для американьскої молодої Руси.

McAdoo Borough Treas.

MT. CARMEL, PA.

1. Чи хто в сьвіті таке чув, щоб Русь побідили?

Теодор Хомяк.

NORTHAMPTON, PA.

1. Панове Делеґати! З'єдинім ся до честної і розумної праці.

Йос. Ґеренда.

PHILADELAHIA, PA.

1. IX Конвенції желаєм мудро і здорово вести орґанізацію Союз. Сьміло берім ся до просьвіти і поступу, бо лиш тим зможем взнести прапор України.

Читальня „Просьвіти".

2. Нехай IX Конвенція вийде на користь і славу Руского Народного Союза і цілої американьскої Руси України.

Члени Товариства „Любов".

3. Сердечний привіт славної Конвенції Союза. Ще не вмерла Україна і най во віки не умре в братском союзї з державною Русію. — »Свѣтъ«.

PITTSBURG, PA.

1. Іскренний привіт Борцям за Русь-Україну. На славу Руси, а на погибель ворогам і на страх йорникам. — Прокопик, Гамак.

2. Слава і честь, що радите над добром народа. Великий поклін і кріпкоє ура! На многая літа Просьвітителям, Борцям за руску справу. — Секула, Бодак.

3. Сердечний привіт і поздоровлене Борцям за Русь-Україну.

Т. Хорощак.

4. Засилає привіт щирий і добрую раду: пришліть орґан до Питсбурґа на Вашу ухвалу, слава і честь Вам буде, а ми духом з Вами. За два роки дім паш власний, золотий повстане.

Читальня Питсбурґ-Микісракс.

5. Най жиють нам Патріоти, Союз процвитає, слава, честь Тим, що о го ся старають.

І. Петришин, Рейда.

6. Боріте ся, поборете, Вам Бог помагає; най Вас сила най Вас воля і правда єднає. Многа літа засилаю для Вас, Патріоти, що працюєте щиро для народа із своі охоти. — Костюк.

YONKERS, N. Y.

1. Привіт Делеґатам Р. Н. С. З Богом вперед поступайте, і о добро Союза дбайте, ворогам ся не піддайте за правду і волю, хрунам не піддайте ся. — Р. Телеп

2. Панове Делеґати! Радьте на славу американьскої Руси, а також не забувайте з радою занятн ся над о. Тимкевичом о їх скорше виздоровлене; зробте вигоду нашій парафії в Йонкерс, а слава буде всім. — С. Й. Оленич.

Американьским виселенцям

з нагоди IX. Конвенції „Руського Народного Союза" на д. 25 Червня.

Родимиці!

На вашу IX. конвенцію славного товариства „Руський Народний Союз" засилаємо сердечний привіт від редакції „Гайдамаків". Вістка о IX. конвенції відбила ся радісним чутем в старім краю, в тій нашій спільній колисці вітчині, а сей привіт най буде хоч слабеньким відгомоном тої утіхи, що Ви безупинно організуєте ся до праці над відродженем великого, русько-українського народу.

Честь і слава Сьвітлій Управі товариства, честь і слава секретарям і всім членам, що заходили ся коло его розвою, честь і слава всім учасникам конвенції, що з'їдуть ся промишляти та радити над скріпленем товариства і другими народними ділами.

Родимці! Ваші братя ту тішать ся, що Ви прийшовши на вільну землю Вашінґтона, йдете за взором більше просьвічених народів, та організуєте товариства і компанії не лише просьвітні але також економічні. Ваші братя тішать ся, що Ви там на вільній землї прийшли до сьвідомости, що Русини спосібні не лише до ціпа, ґралів і лопати, але спосібні рівно добре також до всьої роботи, на якій основує ся культурний та економічний розвій і взагалі ціле житє кождого народу.

Ваш „Руський Народний Союз", Ваші Читальні і „Брацтва Патріотів", Ваші торговлї і всі другі предпріємства, або як Ви звете „бизнеси", Ваш змагаючий ся добробут, се сьвідоцтво, що русько-український нарід, се старий культурний нарід, що він талановитий, спосібний до найбільших діл, а тілько тяжкі обставини зробили се, що у своїй власній хатї він став наймитом, став темним, зневіреним у власні сили, попихачом рабом.

Безперечно — старі пороки рабства, пітьми, піяньства, незгідливости і браку віри у свої сили, брак амбіції до висших стремлінь, всі ті хиби, якими налипли тіло і душа наших виселенців в ляцькій і московській неволі, вони певно в часї переїзду через океан не розмокли і не відстали у всіх наших виселенців; хорих на ті недуги треба довший час лічити, але ми певні, відчуваємо се духом, що учасники IX. конвенції в нинішну переломову хвилю, в тую вікову добу, коли формує ся будучність цілого народу, що всі вони зложать торжественний обіт, стати борцями, апостолами з поганими пороками, зложать торжественну присягу, стати апостолами просьвіти, тверезости, ощадности і стануть організаторами-піонірами всяких економічних підприємств — а при тім всім — сівачами ідеї відродженя і віри в красшу будучність нашого „Сіона", сівачами привязаня і непохитної віри, що ми самі без нічиєї помочи своїм трудом его відбудуємо, ще в більшім блеску і славі ніж за князів, королів і гетьманів.

В тій думці і в тій вірі, кличемо ще раз:

Честь і слава борцям апостолам відродження русько-українського народу, честь і слава теслям-піонірам, що на другій півкулі земній приготовляють матеріял до основ великої Руси-України!

За редакцію „Гайдамаків"

М. Петрицкий.

Лист із Старого краю.

Політика нового міністерства.

Від коли в Австрії настало нове, півпарляментарне міністерство Бека, від тоді про виборчу реформу так якби й не чути. Бек, правда, обіцяв Полякам приняти без застережень проект Гогенльоге, про який вже писано в „Свободі", але правительство висунуло на перший плян буджет і тепер парлямент тратить час на перемелюваню буджету, а справа виборчої реформи жде собі, зіпхнена на дальший плян.

Чи виборча реформа таки буде переведена в сїй каденції, не знати. Правда, цісар на двірськім принятю сказав до посла Крамаржа, що нові вибори мусять уже відбути ся на підставі нової ординації, з чого леякі політики вносять, що коли-б парлямент не мав часу на виборчу реформу, то вона буде переведена дорогою цісарського розпорядження, але цісарське слово...

Найновійші вісти доносять, що парлямент буде радити до кінця липня, а потім зберетъ ся з початком вересня й буде радити до 12. грудня, значить, ще був би час ухвалити виборчу реформу. Але все те ще непевні звістки, а певне лиш те, що та славна виборча реформа, яка наробила і в Австрії і поза Австрією стільки шуму, чим близше до здійсненя, тим більше стрічае трудностий і зводить ся ні на що. Тепер вона вже мае такий вигляд, що нам, Русинам, нема чого навіть побивати ся за тим, аби вона була переведена так, як уложив її Гогенльоге, бо, як уже було виказано в „Свободі", така виборча реформа віддала би нас тільки ще більше під панованє польської шляхти і „демократичних" польських шовіністів.

Австрійська соціяльна демократія

загрозила була свого часу, що коли правительство буде зволікати з виборчою реформою, то вона примусить його ґенеральним страйком прискорити ту справу. А тепер справді настала така хвиля, що треба би виконати ту погрозу, бо правительство, як показано висше, махнуло поки-що рукою на виборчу реформу. І соціяльна демократія загрозила вже найперше триденним страйком у Відни, а коли-б і се не помогло, то тоді ґенеральним страйком в цілій Австрії. Тепер скликують ся наради й роблять ся приготованя до тої акції.

Тільки як то все йде поволеньки! Вже два тижні, як правительство показало, що йому на виборчій реформі не залежить, а тут ще тільки радять, коли тимчасом уже в перших днях свого правліня повинен був уряд почути силу мозолистої долоні робітника. А доки врадять, доки порішать, то й час мине. Гей, як би так держава аж тоді збирало військо й орґанізувала армію, як їй уже видала війну, то тоби дістала від свого ворога!... А соціяльна демократія думае як раз побідити ворога такою тактикою.

Нове правительство й Русини.

Доносячи про утворене кабінету Бека, я вже тоді зазначив, що від правительства, в якім дві міністерські теки мають два Поляки, тай до того один із них, ґр. Дзедушицкий, що був презесом польсько-шляхотського комітету для виборчих розбоїв у Галичині, а відтак презесом »Кола польського«, — що від такого правительства, кажу, Русинам нема чого доброго сподївати ся та що в нас іде не до ліпшого, а до гіршого. Се потвердив і сам Бек у своїй проґрамовій промові. Бек хвалив ся, що його кабінет парляментарний і тому повинен злучити до спільної праці всі великі народи і великі партії (т. є, Німців, Чехів і Поляків), згадав про потребу згоди між Німцями й Чехами, але про инші, угнетені народи й особливо про польсько-руську справу навіть не писнув. Давнійші міністри ратували ся бодай брехнею и хоч дещо обіцювали Русинам, — звичайно казали, що „справедливі домаганя Русинів будуть узгляднені", — а Бек навіть не захотів збрехати і промовчав про руську справу, так як би Русинів в Австрії зовсім не було або як би вони жили в таких гараздах, що вже їм нічого більше не треба.

Очивидно, що і з обіцянок тамтих міністрів також не було ніякої потіхи, але становище Бека вказує нам ясно, що Австрія не хоче нас знати і віддае нас зовсім в руки польської шляхти. І коли ми не хочемо в тих руках загибати, то мусимо також перестати знати Австрію й числити ся з нею.

20. червня, 1906 р. М. Л.

На Боєвий Фонд в Галичині

зложили:

I) **На руки ред. „Свободи":**

1) З Форт Ендрюс, Мас. Панько Мода 1 дол.

2) З Оксфорд Форнес, Н. Дж. Михаїл Стисло 1 дол.

3) З Майнерсвил, Па. о Лев Левицкий для національно демократичної партії 5 дол.

4) З Ню-Йорку, П. Й. По 25 центів Стефан Чесник, М. Станько, І. Матейко, М. Кочаньска; разом 1 дол.

5) В Форд Ситі, Па. дня 20-го мая зібрав п. Семан Баль на хрестинах у п. Н. Цеплого слідуючі жертви: по 1 дол. Андрій Бобак, Николай Цеплий і Осиф Цеплий; по 50 цнт.: Макс. Петрунчак, Андрій Смолень і Осиф Цеплий; по 25 цнт.: Станіслав Корнасєвич, Семан Баль і Юрко Цеплий. Разом $5.25. — Дня 3-го червня зібрав п. С. Баль на хрестинах у п. П. Грицика слідуючі жертви: 75 цнт. Ник. Періг; по 50 цнт.: М. Панчишин, А. Бобак, М. Гирча; по 25 цнт.: С. Баль, М. Гутман, П. Грицик, М. Чарнецкий, М. Грицик; 20 цнв.: В. Рудавский. Разом $3.70. — П. Семан Баль делеґат на конвенцію Р. Н. Союза жертвував від себе $3.05 і зложив разом в ред. „Свободи" $12.00.

З попередним 540.30

Редакція „Свободи",
Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

ЯК В РОСІЇ СТЯГАЮТЬ ПОДАТКИ.

„Біржевия Ведомості" подали опис страшних сцен, які діяли ся в селї Посини, лутиньского повіта, у вітебскій губернії. Посинь село бідне, люде не мають зъ чого жити, а тимчасом надійшов час платити податки. „Нема гроший і зараз не будуть" — відповідали Посияне чиновникам. Нічо не помогли погрози, селяне не годні були роздобути гроший. Нараз в селї заграли військові трубки, загуділи бубни. Посиняне нарід темний, ґазет не читають, отже гадали, що то заграничний неприятель напав на село. Але незабавком пересьвідчили ся, що то не Німці, лиш свої. Передовсім сипнули ся правдиві московскі слова з жаданем гроший, а коли громада признала себе за невиплатну і заявила, що гроший нема, посипали ся пощочини, засвистали батоги й нагаї. Салдати почали бити молодїж і старців, дітий і женщини. Роздали ся зойки в Посини... „Будуть гроші?! Розумієте! як нема гроший, війска нема за що удержати. Нашим обовязком... дістати гроші... З хребтів ваших добудемо „гроший!" Однак хлопскі хребти не перемінили ся таки в копальнї золота. Посиняне кинули хати і все майно на поталу судьби і втікли до лїсів з жінками і дітьми. Але драґони кинули ся за ними. Як колись в Сполучених Державах полювали на невільників утікачів з хортами, так драґони глядають тепер Посинян при помочи тресованих собак, а коли їх найдуть, знущають ся над ними по зьвірски.

Повідомляю

всіх членів братства св. Архистратига Михаїла відділ 41, в Манор, Па. що мітинґ відбуде ся в першу Неділю по 12-ім сего місяця, під карою 1 дол.

Будем говорити о зміні статутів Союза.

Теодор Глива, секретарь,
Box 265, Manor, Pa.

СПРАВЫ „СОЮЗА“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1904—1906.

Головный предсѣдатель — КОНСТ. КИРЧОВЪ, 140 Essex Str. Jersey City, N. J.
Головный секретарь — С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.
Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель.........С. Митренко OLYPHANT, PA.

Заст. секретаря ....Иос. Кульчицкій BALTIMORE, Md.

Заст. касіера ....А. Янковичь MC ADOO, PA.

Радни:

А. Валевскій..............St. Louis, Mo.
А. Семаницкій..............Trauger, Pa.
К. Кобанъ..................Olyphant, Pa.
Ал. Сорока..................Plymouth, Pa.
Иванъ Парилякъ........Terryville, Conn.
Ив. Сенько..................Jessup, Pa.

Ихъ заступники:

Ив. Посипанко.............Mc Adoo, Pa
Ник. Домбровскій..............Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:

О. А. Улицкій.............Ansonia, Conn.
Мих. Турковскій ....McKees Rocks, Pa.
Ив. Воргачь..............Mt. Carmel, Pa.

Головный орґанізаторъ:

о. Н. Подгорецкій Box 543, South Fork, Pa

Вступайте до Союза!

„Союзъ“ — одинока руско народна організація въ Америцѣ.

Принимае членôвъ вôдъ 1 року до 45 лѣтъ житя.

Вступне пôсля лѣтъ.

Мѣсячне вôдъ 25 до 70 центôвъ на мѣсяць.

СОЮЗЪ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа $600.00,
Посмертне за жѣнку $300.00,
Посмертне за дѣти вôдъ 15.00 до $300.00,

Въ разѣ утраты: а) обохъ очей нôгъ або рукъ $600.00,
б) однои руки або ноги $200.00,
в) одного ока $100.00,

Сли отець родины въ шпитали божевôльныхъ, Союзъ платить що року родинѣ $100.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись такожь до братства, яке належить до Союза.

Важне
для П. П. Секретарѣвъ Р. Н. Союза.

Повѣдомляю разъ на все, що всѣ грошѣ належачй до касы Р. Н. Союза посылае ся такъ: на money-order-ахъ або чекахъ выписуе ся имя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше такъ выписаный money-order або чекъ не посылае ся до Голов. Касіера, але вразъ зъ выказами до Голов. Секретара. Головный секретарь опôсля вôдсылае ихъ до Голов. Касіера.

С. Ядловскій,
Голов. Секретарь.

Рухъ
въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

Брацтво

св. Андрея в Лорейн, Огайо, буде принимати до Брацтва нових членів за половину вступного в місяцю Юнію і Юлію с. р. Хто єще неналежить до Брацтва то най приступить тепер, поки час, бо нїхто не знає де кого біда чекає.

Наші мітинґі відбувають ся по першім в першу неділю о другій годині по полудни в Гали на 104 Charl St.

А. Русенко, секретар.

Братство

сьв. Володимира в Ню-Йорку відділ 108 „Р. Н. Союза“ приймає через два місяцї — Червень і Липень — нових членів без вступного.

Дорогі Братя Русини! Хто ще з вас, в Ню-Йорку не належить до жадного брацтва, нехай прийде до нас а ми приймемо його як рідного брата. Оплата не велика — 35 центів місячно, та за ті гроші дістанете, кождий, єсли захоруєте 5 долярів що тижня запомоги і доктора. Братя Русини! не жалуйте тих пару центів на місяць, бо як чоловік здоров і робить, то що значить для него тих „пару центів? Таж нераз богато піде на дурниці, а нїхто не може знати, що єго чекає. Тож не кажіть, дорогі братя, „що ще маю час“ і не відкладайте се на пізнїйше, а вступайте зараз численно до Братства і „Союза“. В єдности сила! Мітинґи відбувають ся кождого місяця перед першим в суботу, на Евеню А. під числом 46 в Гармонїя Гали, межи 3 а 4 улицями в Ню-Йорку.

О. Довганюк, предс.
Я. Корнаш, секр.
А. Ширимета, касієр.

Братство

Сьв. Арх. Михаіла, Р. Н. Союза відділ 105 в Wilmington, Del. буде принимати нових членів в Юнїю і Юлїю сего року **без вступного.** Мітинґи відбувають ся в гали на улици 7-ій під числом 823. Слідуючий мітинґ відбуде ся дня 5-го Юлія о 7 і пів год. веч. Просимо всїх, що не належать до братства прийти на наш мітинґ.

Максим Іконик, предс.
Мих. Возьний, секр.,

Де є?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене напередъ.

Андрій Коваляк, що посилав через мене до краю гроші для своєї жени. Жена єму умерла і гроші вернули ся. Тому прошу Андрія Коваляка, аби прийшов до мене або менї написав і гроші або відобрав собі назад або післав другому до краю.

Joe Popivchak 25-27
Iselin, Pa. Indiana Co.

Петро Шведак, пошукує свого брата Івана Шведака Профира з повіта Гусятиньского, села Крегульця. Уже рік в Канадї. Хтоби знав о нім, або він сам, зволить повідомити на адрес:

Петро Шведак,
397 Sutherland ave., Winnipeg, Man., Can.

Андрух Їур в села Вікна, повіт Скалат, минило 4 роки як виїхав з краю до Америки. Хтоб о нїм знав, а може він сам читає „Свободу“, то зволить подати менї свою адресу:

Тимко Коцюбиньский,
28 Catharine, St. Philadelphia, Pa.

Іван Кузїй, родом з Фащівки, повіт Скалат. Перед десятьма роками виїхав до Канади, а як тепер довідую ся, має знаходити ся в околици Чікаґо. Хтоби о нїм знав, або він сам, нехай пришле свою адресу до:

Тимко Коцюбиньский,
28 Catharine, St. Philadelphia, Pa.

Олена Ладнюк, моя жена, з Турівки, повіт Скалат. Чотири місяцї назад я (єї муж) виїхав до Старого краю а єї лишив в Ню-Йорку. Тепер приїхавем назад до Америки і не маю єї адреси. Хтоби о нїй знав, або она сама, нехай зголосить ся до:

Іван Ладнюк,
28 Catharine St. Philadelphia, Pa.

Петро Кицаба, мій шваґер, родом з Полян, повіт Коросно. Перед двома роками перебував в Desloge. Mo., потім віdїхав не знаю де. Єго мож легко пізнати, бо немає доброї мови. Хтоби о нім знав, або він сам, най буде ласкавий, написати на адресу:

Seman Sysak,
P. O. Box 8. Desloge, Mo.

Товариство Братчиків.

Редакція „Свободи“ одержала для напечатаня слїдуюче письмо:

Братчики чесного житя!

Хто не хоче женитись і хто не хоче клопоту супружества, а на старші лїта хотів би, забезпечити собі тихе і спокійне житє, нехай вступає в товариство Братчиків Ми запрашаєм всїх Братів Христіян і тих, котрі суть жонаті, що не можуть з своїми женами жити а других жен не потребують. Такі жонатї також можуть вступати в товариство Братчиків. В місяцю Листопадї буде оголошена „біла рада“. На тую раду війдуть ся усї братчики; на „білій радї“ мають урадити дебы лїпше поставити „кіш“ Братчиків чи тут в Канадї, чи в Сполучених Державах. На тоє дїло закуплять кілька фарм землї, щоби було де братчикам жити і учитись до дальших лїт житя. О статутах Товариства Братчиків буде описано в рекомендації.

Отже просим взяти на увагу: хто має щире і любовне серце до бідної Матери України-Руси і хто є правдивим сином тої чорної та висушеної в ріжних муках та нечестях — нещасної Матери — нехай спішить в поміч братчикам в розумом і дїлами. Прошу зголошуватись на адресу:

William Coffson,
40 Magnus ave., Winnipeg, Man. Canada

На продаж.

Добра фарма, що обнимає лїса і вироблeного поля 25 акрів. На фармі є хата, стодола, кінь і всї знаряди господарскі. Фарма засїяна і засаджена. Купити можна дуже тано. Морґіч дасть властитель. Голоситись на адрес:

Stephen Dziadyk 25-27
135 Main Str. Derby, Conn.

Надôслане.

Зъ Passaic, N. J.

Въ 18-омъ числѣ (май 31) газеты „Правда“ появила ся статья: „Лже учители и ученики розбишаки-мордерцы“ съ подписомъ „Корреспондентъ“. Еслибъ сія статья на правдѣ основала ся, то я бы билъ перси свои и каялся; но зачѣмъ то все, что о мнѣ писати благоизволилъ безъименный „Корреспондентъ“, лжа, или по народному „брехня“ и такъ должность моя боронити честь свою.

„Правда“ приняла его статью дословно, прото (если не вступила во банду противъ мене дѣйствующую?) такожде сообщитъ отвѣтъ мой дословно. — То правда, что „почтеннымъ читателямъ еще во живой памяти тіи смутныи подѣ (такъ!) изъ исторіи пассайской Руси“, которы набабралъ „Корреспондентъ“ по газетахъ, въ пасквиляхъ, на большую славу „любви христіанской“, для просвѣщенія народа и его моральнаго воздвиженія!! — Положить руку вашу, на грудь вашу „любви христіанской“ преполненный „Корреспондентъ“, и скажить предъ Богомъ и предъ народомъ нашимъ, котораго моральность Вы вашими поносительными дописами, злобными клеветами подкопываете, которыхъ Вы на раздоръ, ссоры, клеветы, ненависть публично научиваете. То есть-ли христіанская любовь? Такіе дописы просвѣщаютъ-ли народъ истиннымъ просвѣщеніемъ? — Вы хрістіанскаго духа человѣкъ, то есть корреспондентъ? — Якое евангеліе научаетъ Васъ, чтобъ Вы сего человѣка, хотяй бы и не былъ священникомъ, который уже спряталъ ся Вамъ съ очей, еще и теперь пренаслѣдовали, чернили, ругали, когда онъ претерпѣлъ свое наказаніе? Вы пишете что: „онъ (Молчаній) непрестанно на проповѣди вмѣсто слова Божаго чернилъ и плюгавилъ отдѣлившихся вѣрниковъ, вмѣсто любви христіанской училъ своихъ вѣрниковъ діаволской вражды и ненависти противъ другихъ? Пане корреспондентъ, Вы первой классы фарисей! Вы во ненависти вашей умочили перо ваше въ желчъ и ядъ, пишучи статью противъ о. Молчанія, противъ того о. М., которому предъ пару седмицами Вы самъ спѣвали „многая лѣта“ тогда, когда во вашей церкви, противо которой онъ, якъ вы жалуетесь, на столько выступлялъ, торжественно посвящался той крестикъ, который онъ отъ своихъ пару друговъ (?) пассайскихъ, во память получилъ! Я то токмо прото спомянулъ, чтобъ и народъ видѣлъ, что суть за люди тоты, которы его такъ просвѣщаютъ!? Фарисейство якое лемъ гнушное можетъ быти! Вы пишете что про о. Молчаній роспался приходъ пассайскій на двое: Я такъ слышалъ отъ честныхъ и достовѣрныхъ людей, что непокой уже предъ о. М. зачался, онъ уже на готовое раздвоеніе пришолъ, а Вы въ томъ смутномъ раздвоеванію не меншую ролю играли, якъ Пилатъ при осужденіи Спасителя, хотяй и руки свои умывалъ отъ крови Его, и умываетъ и сего часу, — что я по вашимъ статьямъ и пасквилямъ вѣрити долженъ.

Теперь пойдемъ далѣе. Ваша извѣстная христіанская любовь, не насытила ся съ тѣмъ, что Вы противъ о. Молчанія выступили, по случаю, который вамъ, якъ бы учрежденно, якъ бы то на ордеръ прибылъ изъ любви христіанской, и мене добрѣ набити благоизволили! Вы пишете, что я „обнялъ“ парохію Пассайкъ (но было Вамъ и то додати, что на великое прошеніе вѣрниковъ, и на позваніе епископа), и такъ леститеся мнѣ: Но и сей новый приходникъ, — (т. е. я, Ириней Яницкій, покорнѣйшій слуга и рабъ все просвѣщающаго и христіанскою любовію дышущаго „Корреспондента“) — малымъ чѣмъ разнится отъ попередняго... О, du lieber Augustin!... Уже дотеперѣшное его поведеніе (отъ трехъ мѣсяцей) не очень лестно о немъ говоритъ. Позвольте мнѣ, найпокорнѣйшему вашему рабу опроситися Васъ, отъ кого получили Вы власть, кто позвалъ Васъ на то, чтобъ Вы такъ безъочливо (unverschaemt) окидивали болотомъ каждаго, кто не былъ счастливъ пріобрѣсти себѣ вашу высокую наклонность? Вы можно слышали уже пословицу: Шевче остани при копытѣ?

Теперь прошу почтенныхъ читателей судити, чѣмъ я призвалъ на себе страшный гнѣвъ „Корреспондента“ »Правды«, но и его любовь хрістіанскую.“ Онъ то пишетъ: „перше (тѣхъ дурницахъ еще и больше будетъ) не лестно о немъ говоритъ то, что не прійшолъ дати визиту своему брату по стану“— священнику при новой парохіи. Отвѣтъ: Я пришелъ во Пассайкъ въ такій часъ, коли каждый священникъ совсѣмъ занятый: Я долженъ былъ свой парохіяльный домъ исправити дати, чтобъ притулилъ семейство мое, я ходилъ по коллектѣ въ обширной парохіи моей днемъ–ночами, выcповѣдалъ вѣрниковъ до 1500 душъ, и.... и разсмотривался, гдѣ бы можно обернутися о дружество.... а я правду имѣлъ; тотъ вышше споменутый крестикъ, который я, про обстоятельства не смѣлъ торжественно поблагословити, (въ прочемъ такую малую и приватную рѣчь торжествовати очень смѣшно!). Но противная церковь, врагъ о. Молчанія праздвественно посвящала его! („Любви христіанской“ преполненный корреспондентъ о пару седмицъ опять очернилъ о. Молчанія.) Прошу ся? т. е. христіанская любовь? Гдѣ ту Консеквенція? (фарисейство якое лемъ гнушное можетъ быти). А чтобъ мои прихожа не былибъ мнѣ заказали посѣтити содруга моего на нумеръ три, то смѣшная, дурная ложь! А что съ тѣмъ я понижилъ былъ свой „духовный станъ“?! Корреспондентъ, Вы можетъ быти что иное хотѣли набабрати... Корреспондентъ пишетъ далѣе о мене: „Другій »поводъ« его не меньше тактовный и дасть о немъ горше не лестное свидѣтельство“... далѣе пишетъ, что я во Spring Valley, N. Y. былъ паску святити, хотяй моихъ парохіанъ не есть тамъ больше, якъ 3—4 фамиліи, прочіи же принадлежатъ къ парохіи корреспондента, — что для покоя народъ былъ закликалъ неутральнаго священника съ другого плейзу, съ Bayonne City, — что противъ „доброму намѣренію простаго народа я съ вѣрниками помѣшалъ покой, и на зачудованье всѣхъ я тамъ явился, и пишетъ „тутъ и выкрылась лукавая хитрость непрошеннаго функціонера“... „Понятно на такую »штуку« здобытись, то треба дуже вытертаго чела“... Каждое слово бетярство, галганство, „діяволская“ злоба... Вы пане корреспондентъ: безхарактерный, безстыдный, безъочливый корреспондентъ, которому не перомъ но кнутомъ для псовъ, пристойно бы было отповѣсти. Я стою на той степени образованности, характера, достоинства, чтобъ такая ума, котора до сѣхъ поръ каждаго грызла, чтобъ такаго злобнаго человѣка нападеніе не прикоснуло ся мене; мое чело чистое— не осквернилъ его пасквилами, клеветами, — я могу гдѣ нибудь, съ поднятымъ челомъ явитися, мнѣ не надо скрыватись подъ безъименность; а отъ такихъ людей якъ Вы, которы черезъ свою цѣлую жизнь лемъ очерняли, оклеветали каждаго, которы безстыдно сягаютъ во честь ближныхъ своихъ, обученіе, наставленіе пріяти мнѣ стыдно былобы. Плейзъ „Spring Valley“ принадлежитъ и къ моей парохіи, я позванный былъ къ нимъ народомъ и Епископомъ N. Y., я ихъ выcповѣдалъ и съ должности пошолъ благословити паску ихъ — и буду. Не грѣхъ–ли то до неба вопѣющій ваше бунтованье, побужданье тѣхъ парохіянъ, чтобъ они отлучились отъ своей старой церкви, и приключилися къ новой? Кто робитъ бунтъ между нашимъ народомъ, не таки ли, яко Вы пишете „розбишаки“, которы свое перо, не на поученіе народа, но циганствами, лжами, брехнями, на ссоры употребляютъ? — Панъ корреспондентъ безстыдно очернѣваетъ мене и далѣе: что я на русскимъ „цвинтари“ не хочу моихъ парохіянъ, ани за $100 поховати. Якое то кладбище (цинтарь)? Не старая церковь купила-ли то? — но предводителіе, которы по раздѣленію пришли до новой церкви, взяли съ собою и кладбище, ибо на ихъ имена записанное было и зачартерованное есть и сего дня, и есть ихъ власностію; якъ можетъ называти ся русскимъ цинтаремъ? Якъ можутъ ховатися прихожане старой парохіи въ цинтарь тотъ, который они купили, но отъ нихъ хитростію отнятый былъ, и который властителье и продати могутъ? Препишѣтъ его напередъ на церковь старую и новую, и тогда станется русскимъ. А Вы прото осмѣляетесь мой характеръ, мою личность публично поругати? Къ сему надо бы было факта преднести, но не брехньи однаго неспокойнаго муна. Знаете Вы пане „Корреспондентъ“ что то за птица потатуйка (удодъ, или смердячій тутокъ, футокъ)? Она то между птицами, что Вы между дописователями »Правды«. Вы сами пишете, что я лемъ „отъ трехъ мѣсяцей“ дѣйствую въ приходѣ моемъ, а однакожь мнѣ приписуете все плохое, что во Пассайку станется и сталося. Вы дурный, вамъ столько не оставила розсудку злоба ваша и ваша христіянская спечіяльная любовь, что доброе подъ короткимъ часомъ дается испортити (пожути), а злое направити не мѣсяцы, но долги лѣта треба. Та Вы мнѣ приписуете, что нѣкоторы пьютъ, что распуства случилися? Та Вы мене дѣлаете отвѣтнымъ за все? То безсовѣстность, нечестіе, это есть научованіе народа нашего, якъ Вы пишете, на „діявольскую вражду и ненависть противъ другихъ“, противъ мене, новаго священника, чтобъ вѣрниковъ моихъ бунтовати и превлечи къ новому приходу, и знищити старую церковь. Но то не удасть ся Вамъ! Я вѣрую и вижу, что парохіане мои и на далѣе будутъ подпоровати свою церковь, и помогутъ мнѣ во моей роботѣ, чтобъ ю спасти. Отворѣтъ св. письмо, и тамъ найдете (Іисусъ сынъ Сіраховъ; 28, 15): Шепотника и двоязычника подобаетъ кляcти: многихъ бо мирныхъ погубиша.

Корреспондентъ исчислилъ 5 криминальны преступленія, и такъ воздыхнетъ изъ христіянской любви: „Вотъ плоды науки лжеучителей при старой парохіи“.... О Вы фарисей первой степени! Сколько учениковъ имѣлъ Іисусъ? Правда–ли 12, а изъ тыхъ однакоже Петро оттаился трижды, Юда же запродалъ Его на смерть; Іисусъ Спаситель былъ и Богъ... а я, который тысячей учениковъ имѣю, я бѣдный, грѣшный, слабый человѣкъ, можу отповѣдати за случай злый, который сталcя, подъ часомъ моего тримѣсячного

дѣйствованія? А что же Вамъ до вѣрниковъ старой парохіи, что псуете, черните, плюгавите Вы ихъ? — Тутокъ! Столь много грязой, болота, злобы навбералось уже во Васъ, что сте во себѣ выдержати не могли... но невыкидовайте всю злобу вашу на людей, до которыхъ вамъ ничего, на честныхъ вѣрниковъ моихъ! А что касается домовъ церкви нашей, что васъ болитъ голова про тое? Мы доми наши въ порядокъ принесеме, если Богъ всемилостивый поможетъ намъ; вотъ за три мѣсяцы дѣйствованія моего — а выплачали дневны выдатки,— мы $2000 сберегли (успоровали) и вложили въ банкъ: то болитъ васъ, ибо видите, что ваши „діявольскія" стремленія, старый приходъ уничтожити, не удаваются. Я дѣлаю, что возможно, на невозможная никто не обвязанъ, мои вѣрники такожде усилуются, якъ то и факта показуютъ, а фарисейскими, злобными нападеніями „плюгавыхъ дописователей, не даме сбаламутитися, мы честію. пойдемъ въ передъ! Вылѣйте Вы, пане корреспондентъ, съ чернилицы вашей ядъ и желчь, и пишѣтъ на будуще съ порядным чернилом статьи ваши, для поученія народа, статьи христіянскы, но оправдивою любовію исполненны, не очерняйте никого „плюгавыми" вашими нападеніями, а тогда подпишѣтъ и имя свое!...

На конецъ имѣлъ бы еще одно слово къ Всеч. О. Θеофану Обушкевичъ, якъ теперѣшнему редактору »Правды«! Отче! Вы уже старый человѣкъ, Вы священникъ, котораго не мало нападали въ газетахъ, мене въ вашей „Правдѣ" подъ короткимъ часомъ, ужо вторыйразъ напали, обчернили, а якъ видѣте, тоты нападенія имѣютъ свою вызначенную цѣль, т. е. мене предъ вѣрниками моими неможнымъ здѣлати, чего я небоюся. — Прошу ся Васъ Отче: съ Вашимъ позволеніемъ явилась-ли „Плюгавая" статья корреспондента? Удобряете-ли Вы таки безсовѣстны нападенія, и якъ священникъ—редакторъ согласуетеся-ли съ ними? Узнаете-ли Вы то за доброе, чтобъ наши русски газеты исполненны были такими то стыдными дописами, статьями? За просвѣщеніе народа держите-ли это? А если нѣтъ, прочто появила ся тота статья во вашей „Правдѣ", которая имѣла бы истинную правду и просвѣщеніе проповѣдати, а не лжу, циганства, раздоръ, ссоры, ненависть!?

Съ глубокимъ почтеніемъ

О. Ириней Ст. Яницкій.

Всячина.

ПЕРЕКАЗИ ПРО Т. ШЕВЧЕНКА.

І знов таки дорогою се було, на пароході. Їхало ся літньою порою Дніпром, поуз Канїва. Ось вдалека видно вже могилу Шевченка, себто хрест той високий... Вже так, що на хорошому місци поховано Тараса; кожде їде, бачить — подумае щось...

На „чердаку", чи на тому помості горішньому, стояли юрбою люде, дивили ся, і прості люде й пани, всякі.

Все ближче, та ближче під'їзджаемо. Коло мене стояли якісь дядьки, — либонь прочане з Київа. Не втерпіла я та й кажу до їх: От і Шевченкова могила!... на гарному місці похований він!...

— Похований, та не зовсім, — одказав менї оден дядько.

— Як, — кажу, — не зовсім? Коли вже похований то похований. Адже-ж то все звісно — і коли Шевченка ховали, і як...

— Та що з того! — править свое дядько, — а Шевченка там нема. Не став він там лежать!...

— Як! а деж він? —

— Де?... По сьвіту ходить і пісні складае; тільки не об'являеть ся, а він е!...

— Чом же він не об'являеть ся? —

— Еге — „чом!" Дурний би він був! щоб зараз арештували?

Усьміхнулась я, та вже й умовкла.

Давненько й ся розмова була, а знов пригадалась мені...

БОЙКОТ КОРШМИ.

В Вербові пов. бережаньского, селяне вже від трох місяців бойкотують коршму. Товчком до бойкоту була та обставина, що громада хотїла коршму купити від ґр. Потоцкого на школу. Ґр. Потоцкий зразу обіцяв, але арендар перебіг. За се ціла громада арендара солідарно бойкотуе.

ВАРВАРСТВО ПІД КНУТОМ.

Росийска часопись „XX. вік" подае образ страченя 2 дітей в надбалтийськім краю так потрясаючий, що аж мороз переходить по тїлї. Часопись пише так:

До сповненя еґзекуції на 8 людях в надбалтийськім краю годі щось додати. Однак прецінь знайшло ся в тім страченю щось такого, що притьмило навіть і тамто страчене. Француз Олександер Єстріп, бувший аташе при президенті Форе, розказуе, що бачив з вікон свого мешканя, як ведено на страчене двое дітей:

„Ведено на смерть тринайцять лїтного хлопчика і дївчинку в тім самім віці, окружених цілою ескортою драґонів. Серце хоч і призвичаене до кровавої різні на війнї а таки задрожало і не видержало. Я, моя жінка і мати, плакалисьмо, як малі діти, дивлячи ся на плач і стони збожеволїлої з розпуки матери ведених на смерть дітий. І ціла товпа їх окружаюча очевидно дрожала з перестраху і милосердія над дітьми, яких видано на смерть за їх політичні пересьлїдченя. — Відтак розказувано мені, що хлопчик умирав, як герой. Потїшав неньку, що їде до любого батенька, з котрим в коротції зобачить ся. Коли вавязали ему очи, хлопчина здер хустку, кажучи че сні люди дивлять ся просто смерти в очи. Не так було з дівчиною. Кажуть, що кидала ся і страшно мучила ся, поки смерть з руки ката, а радше морд, не перетяв нитки ей житя".

МАЙНО

римо-католицкої церкви в Австрії виносить після дат ц. к. центральної комісії статистичної 818,823,936 корон. Із сего припадае на ґрунта й реальности 326½ міліонів корон, на публичні облїґації 353½ міліонів, а на решту майна 139 міліонів корон. Послїдний річний дохід римо-католицкої церкви, яким могла занимати ся статистична комісія, виносив 56,326,334 корон. На се зможило ся 13 міл. доходу ґрунтового і з реальностий, 18½ міл. із доходів з публичної облїґації і прив. капіталів, 8 і пів міл. як причинок із релїгійного фонду а згл. держави, а 17¾ міл. із наших жерел.

Де-що цікавого.

Ратувати людямъ жите е злий „джабъ". Оденъ молодый хлопець, котрий уратовавъ жите колькором душамъ, недавно говоривъ одному репортерови въ Ню-Йорку, що вôнъ тôлько оденъ разъ дôставъ надгороду за уратоване житя. Тимъ единимъ выняткомъ бувъ оденъ богатый бізнесменъ изъ Ню-Джерзі. Помѣркувавши и зваживши вартôст працѣ, котру вживъ его спаситель, вôнъ давъ ему 50 центôвъ.

Недавно на Лонґъ-Айлендѣ пôдчасъ гуменки одна жѣнка троха не утопила ся, якъ бы еѣ не выратувавъ оденъ сторожъ, котрый и самъ ризикувавъ при тôмъ своимъ житемъ. Въ нагороду вôнъ дôставъ вôдъ усѣхъ присутныхъ жѣнокъ по поцѣлункови. Жаднôй зъ нихъ и въ голову не прийшло що може вôнъ хотѣвъ бы чого небудь тревнѣйшого.

Були не разъ выпадки, коли урадованый забувавъ сказати навѣтъ „Дякую".

При такихъ обставинахъ цей ризикованый „бізнесъ" легко може зовсѣмъ выйти зъ моды, и той, хто захоче топити ся, не буде перешкаджаемый.

У Франциї від року 1802 до 1815 підчас Наполеоньских воен згинуло 5 міліонів 800 тисяч народа. Значить, пересічно річно гинуло на війнах пів .міліона людей. З того числа майже половина була французьких жовнярів. Всего того причиною був лиш оден чоловік Наполеон Бонапарте.

Росийска цариця подібно як більшість жінок з аристократичних домів в Росиї, дуже радо курить папіроси. Звичайно курить пісьля їдженя. Цариця - мати е дуже противна куреню, і жадна з еї двірських дам не сьміе курити. Она каже, що папірос в устах жінки так само погано виглядае, як тютюн жований мущиною. Більшість великих княгинь в Росиї курить, а велика княгиня Серґіева навіть дуже много курить і каже що не годна жити без тютюну.

Коні, жирафи та струси розмірно до їх тіла мають найбільші очи помежи всіми иньшими сотворінями.

Старий Воян.

Люде добрі, завважайте,
Сей кавалок прочитайте,
Що я тут вам описав
В своїх горах, в своїх муках;
Хто не був з вас ще в рекрутах,
Той ще біди не зазнав.
Як було ми літ дванайцять,
Більше менче до штирнайцять,
Тато до шкіл мене дав;
Наступила лиха днина,
Тота грека і латина
Я до дому утікав.
Тут у дома отець-мати
Взяли мене обкладати,
Куди тільки засягли;
Тато ціпом і тростівков,
Мама мітлов і жорнівков,
Ще й плакати не дали.
А найгірше моя мати,
(Все їм буду памятати),
Кажуть: — сину, ти не наш!
Не хтів єс ся в школі вчити,
Іди від нас, ти проклятий,
Ще й кулаком в зуби фрас!
Закричав я, що є сили:
Долеж моя нещаслива,
Вже два зуби на земли?
Тато той крик як учули,
Громом з гумна повернули,
Ще раз ціпом потягли.
Я ся скрутив сюди — туди,
Ще раз тато мене в груди,
Я воробцем фур на двір;
Як лиш тілько я із хати,
Далій в поле утікати
З поля в ліси, мов той зьвір.
Аж у лісі я впинив ся,
Під тінь дуба положив ся,
Ляг свобідно тай заснув.
Тут на лихо дощ пустив ся
І я у тім пробудив ся,
Знов до дому повернув.
А у дома отець-мати
Зачинають знов казати:
Що ти сину, наробив?
Не хтів єс ся в школі вчити,
Будеш тепер ти бідити,
Щобись на хліб заробив...
Шість літ тому проминуло,
Усе лихо ся забуло,
Парубчинов я вже став.
Що молочу, то колочу,
Тут я урву, там надточу,
Вже й до війска я ся здав.
Вдома було сяко-тако;
Лиш при війску не однако,
Став я дурний як той зьвір.
Ті фірери і капралї
Ребра в мені поломали;
Ще й до нині чую біль.
Як си нині пригадаю,
Слези мене обливають,
Розжарені мов та ніч.
На „зецирці" раз припало
„Рехт айх" зробив я нездало;
Тримав шпанґи цілу ніч.
Раз пан капраль головатий
Казали ми „габт ахт" стати,
І так дальше; „салютір"!
Не підняв я єще руки,
Тарах капраль мене в щоки,
Я неживий паду з ніг.
Долеж моя нещаслива!
На що мати мя родила,
Щоб я нині так бідив!
Що на него гляну скоса,
Кров іде ми з рота, з носа,
Вже страшний суд наступив.
Но пан капраль був ласкавий
Кров водов ми повмивали
І повели мене в дім;
Казали ми відпочати.
Я сам себе став питати:
Чи Франц Йосько знає в тім?
Правда, цісар в тім не знає,
Хоч голову лису має,
Клопоту ся він наїв.
Правду треба оповісти,
Жінку вбили анархісти,
Тож він бідний повдовів.
Но протоє він недбає,
З дївчатами діло має;
А дївчат у Відни шмат!
Они ж Боже сотворінє,
Не зьвірята, не німії,
Они тоже хліб їдять...
Відсапую я поволи,
Нехай дієсь Божа воля!
Взивав Сьвятих котрих знав:
І до Петра, до Йоана,
І до Павла, до Стефана,
Жаден ми ся не обізвав.
Ага! знаю що є з ними!
Они в війску не служили,
Так я собі подумав;
Хоч би навіть і служили,
Тогди може так не били,
Як я нині обірвав.
По тих тяжких болях-муках
Не мали мя за рекрута.
Та вже й ласки-м доступив
Як минаж уталювали
Зверху фрайтри масне взяли,
Я зі споду усе пив.
Якось місяць пережив ся,
В ней зецирки я навчив ся;
Рекрутом мя ще зовуть,
Бо подертий мундур маю,
Сам си діри полатаю,
Бо нового не дадуть.
Наступає місяць другий,
При розказі лейтнант грубий
Так ся до нас відозвав:
— Вірним бути всім Цареви,
Чи в спокою чи в потребі,
Кождий буде присягав.
Сеї ночи ми не спали;
Цілу ніч ся пуцували,
Й зачерепйом розійшлись
То „шпар-воском" й черепками.
Так куплю сьмо згарбували,
Що так й перун не заблис.
Єще сонце не сходило,
Вже нас лихо побудило.
Антрет! Ріхтунк! Став в стіві
Пан капітан повний слави,
Займали нас до присяги
Мов телята до різні.
Привели нас до присяги;
Туг обершти й ґенерали,
Випашені як воли,
Казали нам рядом стати,
В гору руки всім підняти,
Присягу нам провели.
Шапки з голов ми знимаєм,
В гору руки піднимаєм,
Оберш вперед, ми заним:
Присягаю, Пану Богу,
Франц Йосифу, царю свому
Бути вірний, й всім ляхам.
Як було вже по присязї,
Кождий давси на розвазї
Й не оден з нас остовпів.
Весело нам банда грає,
Мій ся живіт відзиває,
Бо ще нині нич не їв.
Вертаєм ми від присяги
Майже всі ми повні слави,
Що з нас кождий присягав,
При виборах з паньской власти
Вільно тата трупом класти,
Як буде ся бунтував.
Як хлоп схоче страйкувати
Нас муть пани требувати;
Хлопи-ж наші вороги!
Без милости, без пощади
Дамо сальви, й до заглади,
Вибємо всіх до ноги.
Хотяй в дома стара мама,
Грудьми мене годувала,
Тато хліба заробив,
Не просить ся в тата ласки,
Бо я собі вояк царский
Буду панів боронив.
Хотяй тато говорили,
Що їм руки облазили,
Так у пана працював, —
Жаден з нас в то не питає
Лиш присягу виповняє,
Бо так Господь наказав.
Хотяй стара ненька мила
Милим мене колисала,
Все бувало не доспить,
Як на страйк ся десь заносить,
Син у матір кулю втопить,
Щоб присягу виповнить.
Мене мати годувала
Й потїхи ся дожидала;
От потїху-ж я їй дав!
Коли в селї страйкували,
Менї пани розкали,
Щобим хлопів постріляв.
Знай же тепер, руский люде,
Чия правда, тепер буде;
Може брешу, то скажіть!
Скажеш менї, руский брате:
„Правду кажеш, Грицю свате!"
Ту „Свободу" в край пішліть!
Як ю в краю прочитають
І ляхи ся в тім дізнають,
На смерть готов я і днесь;
Лиш за правду знай же брате
Голов з плечей дам си зняти!
Та на тім ще не конець.
Як кров моя розільлєть ся,
Тисяч таких ще найдеть ся!
На се кождий з нас готов.
Бо на нашій земли руській
Не засмердить дух шляхотьский,
І не буде панував!
На тім кінчу писанину;
Тобі ж кажу, руский сину,
Подай руку менї в тім!
Засьпіваєм грімко, сьміло:
„Ще не вмерла Україна"!
Най весело буде всім!

Гриць Стоякевич
С. Ляшки. гр. Повіт Бібрка, Галичина

Розвязка загадки з ч. 22. „Свободи" ст. 7.

1.) Іван неможе дорахуватись тому, бо як лише уродив ся небув вихований після дорад мудрих людей, а що за богато плакав, то мати загодувала єго маківками, аби спав, причім стратив богато сенсу; і до теперь спить.

2.) Як підріс, то довгий час алькоголь був єму поживою.

3.) Коли став Івасем то вчили єго лиш бити поклони перед красним убранєм.

4.) Коли став Іваном також не вчив ся, говорячи: я з того хліба не буду їсти, єсть таких богато що за мене порахують

М. Б.

Хитра баба.

Баба накупивши сьвічок принесла їх до церкви сьвятим на офіру. Поділивши ними всїх сьвятих, вчіпила також одну свічку змальованому у кутї чортови. Люди дивлячись на бабу думали що здуріла та, питають: — а єму на що сьвічки? А баба каже: — Ге! які ви нерозумні! А, яж знаю де, я буду чи в небі, чи в пеклі? А як борони Христе Боже піду до пекла, то в'е він буде мав надімною якусь увагу

М. Б.

Збирайте жертвы на Боевый Фондъ.

Потреба образків.

Просимо Русинів замешкалих в Сполучених Державах прислати нам образки руских:

1) домів,
2) бизнесів (сторів, готелів і т. п.),
3) шкіл,
4) церков,
5) цвинтарів,
6) хорів,
7) банд,
8) братских походів,
9) весіль,
10) похоронів,
11) людий при роботі на колії, по майнах, брехах, фабриках, і в загалі на роботах, в яких роблять наші люде,
12) фармерских забудовань, знарядів, худоби, елевейтрів, млинів, словом всего, що ілюстровало би жите Русинів в Сполучених Державах.

До кождого образка треба додати коротенький опис того, що представляє.

Писати треба лише на одній стороні паперу.

Прислані нам образки будемо друковати в „Читальни“, календари, а деякі і в „Свободі“, а коли вберемо таких образків більша куп ка, буде можна надрукувати руско-американьский альбум, се є книжку з образками з руско-американьского житя.

Образки треба висилати на адресу:

Svoboda,
Box 353, Scranton, Pa.

ЧИТАЙТЕ!

Списъ книжокъ, якй продаємо:

- * Америка ... 15 ц.
- * Ангелъ та пустельникъ и т. и. ... 15 ц.
- Біблія Велика ... 2 дол.
- Борба клясъ и чому робôтники орґанізують ся ... 15 ц
- Весела книжочка зъ образками ... 30 ц.
- * Грѣхи міліонерôвъ и т. п. С. 7 ... 15 ц.
- Дещо зъ історіи православнои місіи въ Америцѣ ... 10 ц.
- Дещо про звѣрята ... 30 ц.
- * Двѣ левады и т. п. С. 5 ... 15 ц.
- * Дорога любови, то Божа дорога С. 6 ... 15 ц.
- * Еміґрант ... 15 ц.
- Жовнѣръ ... 10 ц.
- Журавлѣ ... 15 ц.
- Житє Исуса Христа ... 1.50 дол.
- * Житє, зарôбки, орґанізаціи и т. н. въ Спол. Державахъ ... 15 ц.
- Зубъ за зубъ ... 10 ц.
- * Казки про Жидів ... 15 ц.
- Історія Руси въ образками ... 10 ц.
- Капіталъ и праця ... 15 ц.
- * Книжка Рахункова ... 50 ц.
- * Календарь ... 25 ц.
- Марія ... 10 ц.
- * Многострадальный народъ, оглядъ історіи украиньского народу ... 20 ц.
- * Наверненый Грѣшникъ ... 20 ц.
- Народный рухъ австро-угорскихъ Русинôвъ ... 15 ц.
- Новый Завѣтъ ... 4 дол.
- Образки и загадки ... 10 ц.
- Оповѣданя ... 15 ц.
- Оповѣданя про заздрыхъ богôвъ ... 10 ц.
- Про вôдступникôвъ вôдъ рос. православія ... 10 ц.
- * Про нутро землѣ ... 25 ц.
- Подземнй скарбы ... 25 ц.
- Покуса ... 10 ц.
- Псалтыръ ... 1 дол.
- Розмова Поляка, зъ Русиномъ ... 10 ц.
- Руско англійскій словарець ... 20 ц.
- * Релігійнй вѣрованя старинныхъ народôвъ ... 20 ц.
- Смерть ... 10 ц.
- * Стародавнй казки та оповѣданя ... 15 ц.
- * Степовй люде ... 15 ц.
- * Страйкъ ... 20 ц.
- Тарасъ Шевченко ... 15 ц.
- Тимко Гаврилюкъ ... 15 ц.
- Унія въ Америцѣ ... 20 ц.
- * Хто зъ чого жіє ... 15 ц.
- * Якй то є люде на земли, зъ 20 образками ... 50 ц.
- * Якъ мужикъ ходивъ до царя правды шукати ... 15 ц.

Золоте перо Celtric 1.00 дол. Золоте перо Sanford 2.00 дол.

Атлясъ цѣлого свѣта, англійскій, 105 мапъ, надъ 300 сторôнъ, подає имена и людность 40.000 мѣстъ цѣлого свѣта 1 дол.

Мапа Сполученыхъ Державъ и цѣлого свѣта 4 стопы широка а 6 стôпъ довга (иншй продають по 5 дол.) у насъ лишь 2 дол.

Адресъ треба всегда выписати англійскими буквами и то дуже выразно.

Адресуйте:

Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

Новый Завѣтъ

Господа Нашого Исуса Христа въ языцѣ церковно-словеньскôмъ въ переводомъ на языкъ народно-рускій въ поясненями; О. А. Бачиньского, за одобренемъ и благословенемъ Митрополита. Сторôнъ 992.

Цѣна 4 доляры.

Псалтырь

въ языцѣ церковно-словеньскôмъ зъ переводомъ на языкъ народно-рускій, зъ поясненями; о. А. Бачиньского; за одобренемъ Митрополита. Сторôнъ 286.

Цѣна 1 дол.

Обѣ книжки разомъ 4.50 дол.

Замовленя вразъ зъ грôшми посылати на адресу:
SVOBODA, Box 353, Scranton, Pa.

Чи чули Вы, що „Свобода“ посилає грошѣ до краю?

Чомужь посилаєте все ще грошѣ через чужихъ?

Хто пôшле до краю через „Свободу“ не менче 50 долярôвъ наразъ, той дôстане въ дарунку гарный календарь.

Адресъ:

SVOBODA, BOX 353, SCRANTON, PA.